Provinciale Werkgelegenheids Enquête Gelderland

Uitkomsten werkgelegenheidsonderzoek 2019

provincie Gelderland

Provinciale Werkgelegenheids Enquête Gelderland

Uitkomsten werkgelegenheidsonderzoek 2019

De uitvoering van de PWE 2019 vond plaats in opdracht van de onderstaande instanties:
- Gemeenten in Gelderland
- Provincie Gelderland

Provincie Gelderland
Onderwijs en Arbeidsmarkt
Bureau Economisch Onderzoek
Postbus 9090
6800 GX Arnhem
026 359 91 91
pwe@gelderland.nl

Overname van cijfers is toegestaan mits bron duidelijk vermeld wordt: PWE-Gelderland 2019

Een digitale versie van dit rapport is te vinden op: www.gelderland.nl/pwe

Over het materiaal

De PWE voert jaarlijks onderzoek uit naar de Gelderse werkgelegenheid. De uitkomsten van het onderzoek 2019 (peildatum 1 april 2019) worden in dit document gepresenteerd.

Hoewel veel bedrijven reageren op de enquête is de respons geen 100%, bij het onderzoek 2019 is uiteindelijk een respons bereikt van 77% van de werkgelegenheid. Daarom is aanvullend, middels ophoging/bijschatting voor elk non-responsbedrijf (vestiging), een schatting van de werkgelegenheid gemaakt. Daarnaast wordt steeds gekeken in hoeverre de gegevens corresponderen met die uit voorgaande jaren. Anders dan bij andere bronnen is sprake van een compleet register waarin ook de historie van individuele bedrijven wordt bijgehouden. Dat maakt het mogelijk om analyses te doen op elk gewenst ruimtelijk en/of sectoraal niveau. De PWE onderscheidt zich daarmee van andere bronnen.

De PWE verbetert continu haar historische gegevens. Eventueel geconstateerde fouten, omissies of dubbeltellingen worden met terugwerkende kracht hersteld. Maar ook gemeentelijke herindelingen en SBI-conversies worden op deze wijze verwerkt. Dat maakt het mogelijk om consistente ontwikkelingen weer te geven door de tijd. *Het is daardoor niet mogelijk de gegevens uit deze rapportage naast die van eerdere rapportages te leggen, analyses dienen plaats te vinden binnen de actuele database, d.w.z. met de (historische) gegevens zoals die momenteel in het PWE-bestand zijn opgenomen.*

In dit rapport worden cijfers voor uiteenlopende perioden gepresenteerd. Daar is voor gekozen om zo veel mogelijk kleur te geven aan ontwikkelingen en omslagen. Wel is getracht zo veel mogelijk de ontwikkelingen 2018-2019 en 2010-2019 in beeld te brengen. Het PWE-register bevat cijfers vanaf 1986. In beginsel kan vanaf dat jaar elke periode gepresenteerd worden. Als gevolg van afrondingen en weglaten van cellen met zeer weinig waarnemingen kan het voorkomen dat de totalen afwijken van de som der cellen. De totalen zijn dan leidend.

Samenvatting

- Het afgelopen jaar bedroeg de **groei** van de werkgelegenheid in Gelderland 2,8%. Inmiddels is de werkgelegenheid uitgekomen op 1.044.780 banen, een toename van 28.870 banen.

- In vergelijking met de andere provincies zijn de ontwikkelingen in Gelderland gunstig. De groei voor Nederland komt uit op 2,5%. Alleen de provincies Noord Holland, Utrecht en Flevoland hebben het afgelopen jaar nog een gunstiger groei doorgemaakt.

- De werkgelegenheid in de **industrie** blijft zich herstellen, sinds 2016 valt een forse toename van het aantal banen waar te nemen. Dit jaar zijn er bijna 2.900 banen bijgekomen (+2,5%). Met ruim 115.000 banen zit de werkgelegenheid inmiddels weer boven het niveau van 2011.

- Ook de **bouw** heeft met een opvallend herstel te maken heeft. Tot 2014 is een behoorlijke hoeveelheid banen verloren gegaan. De recente jaren laten weer een forse groei zien, het afgelopen jaar kwamen er weer ruim 3.500 banen bij. Met 6,0% lag de groei dit jaar ver boven de gemiddelde sectorale groei van 2,8%.

- In de **groothandel** zijn er het afgelopen jaar 2.360 banen bijgekomen, goed voor een groei van 3,2%.

- De **detailhandel** groeit weer sinds 2015. Dit jaar kwamen er 2.240 banen bij en kwam het totaal aantal banen daardoor uit op 119.590, goed voor 11,4% van de Gelderse werkgelegenheid.

- Het afgelopen jaar was de sector **vervoer/opslag en communicatie** goed voor 2.640 nieuwe banen (3,7%), daarmee lag de groei boven het gemiddelde groeicijfer van 2,8%.

- De **horeca** blijft zich opvallend goed ontwikkelen. Dit jaar zijn er weer 1.680 banen bijgekomen. Ten opzichte van 2010 bedroeg de toename maar liefst 8.500 banen.

- De werkgelegenheid in de **zakelijke dienstverlening is** ook het afgelopen jaar fors gegroeid. De sector nam toe met 5.900 banen (+4,1%) en groeide tot totaal 150.520 banen. Het sectoraandeel ligt momenteel op 14,4% en is langzamerhand gegroeid vanaf 8,2% in 1986.

- Sinds 2015 groeit het aantal banen in het **onderwijs** weer. Het afgelopen jaar kwamen er 2.070 banen bij. De groei van 2,9% lag daarmee zelfs iets boven de gemiddelde groei.

- Het aantal banen in de **zorg** blijft groeien na de forse dip in de periode 2012-2015. Het afgelopen jaar nam de werkgelegenheid toe met 5.360 (+3,0%) tot 185.270 banen. Inmiddels is het banenverlies uit de periode 2012-2015 weer gecompenseerd.

- De **Cleantech regio** telde in 2019 173.000 banen. Met een groei van 2,3% lag de ontwikkeling (-0,6%-punt) wat onder het Gelderse beeld. In de gezondheidszorg (+1.190) en de zakelijke dienstverlening (+670) zijn er veel banen bijgekomen. Ook de bouwnijverheid was goed voor +620 banen. Banenverlies was er bij het openbaar bestuur, grotendeels toe te schrijven aan defensie. Het banenverlies bij de landbouw, financiële sector en overige dienstverlening was beperkt.

- De **Achterhoek** kende het afgelopen jaar met een groei van 4.170 banen (+3,4%) net als vorig jaar een gunstige ontwikkeling. Er was een bovengemiddelde groei in de gezondheidszorg (+1.300), maar ook de industrie (+560), zakelijke dienstverlening (+580) en groothandel (+530) waren goed voor de nodige nieuwe banen.

- Het afgelopen jaar nam de werkgelegenheid in **Arnhem-Nijmegen** toe met 10.350 banen (+2,7%) en de regio was daarmee goed voor 36% van de totale werkgelegenheidsgroei in Gelderland. De zakelijke dienstverlening zorgde met bijna 2.000 banen voor de meeste nieuwe banen, maar ook de gezondheidszorg (+1.500) en vervoer (+1.400) waren goed voor veel nieuwe banen.

- Net als vorig jaar lag ook dit jaar de groei (+3,4%) in **Rivierenland** weer boven het Gelderse gemiddelde (+2,8%). Er kwamen 3.870 banen bij waardoor het totaal nu op 117.440 staat. Nieuwe banen waren er dit jaar vooral in de sectoren zakelijke dienstverlening (+770), vervoer (+630) en bouw (+560).

- De regio **Food Valley** kende de afgelopen jaren veruit de hoogste banengroei. Daar waar de meeste regio's in de periode 2012-2015 een fors banverlies kenden is in Food Valley het aantal banen slechts beperkt afgenomen. Het afgelopen jaar groeide de werkgelegenheid met 4.460 banen (+3,2%). De groei vond vooral plaats in de sectoren zakelijke dienstverlening (+1.520), bouwnijverheid (+760) en industrie (+730).

- De groei op de **Noord Veluwe** heeft het afgelopen jaar (+2,4%) net onder het Gelderse gemiddelde gelegen. Er kwamen vooral banen bij in de bouw (+540), gezondheidszorg (+440) en de zakelijke dienstverlening (+410).

- Het aantal **bedrijven** blijft snel groeien. Werden er vorig jaar ongeveer 7.670 nieuwe bedrijven geteld (netto toename), dit jaar waren dat er weer 6.840. Daarmee herbergt Gelderland inmiddels 191.790 bedrijven. 20 jaar geleden waren dat er nog slechts 105.890.

- De **eenmansbedrijven** (meestal ZZP-ers) maken inmiddels 69% uit van de bedrijvenpopulatie. In termen van banen is de bijdrage van bijna 13% een stuk bescheidener. De afgelopen 20 jaren kwamen er ruim 95.000 eenmansbedrijven bij, goed voor evenzoveel banen.

- Gelderland kent momenteel ca. 460 **bedrijventerreinen**. In totaal gaat het om 10.466 ha. bruto waarvan 8.546 ha. netto beschikbaar is voor bedrijven. Er was 7.868 ha al uitgegeven aan bedrijven. Op deze terreinen zijn 19.580 bedrijven gevestigd, goed voor 341.750 banen. Terreinen herbergen daarmee 10% van de Gelderse bedrijvigheid en 33% van de werkgelegenheid. Gemiddeld genomen werken er 43 mensen per ha. bedrijventerrein. Op de nieuwe logistieke terreinen zijn dat er minder.

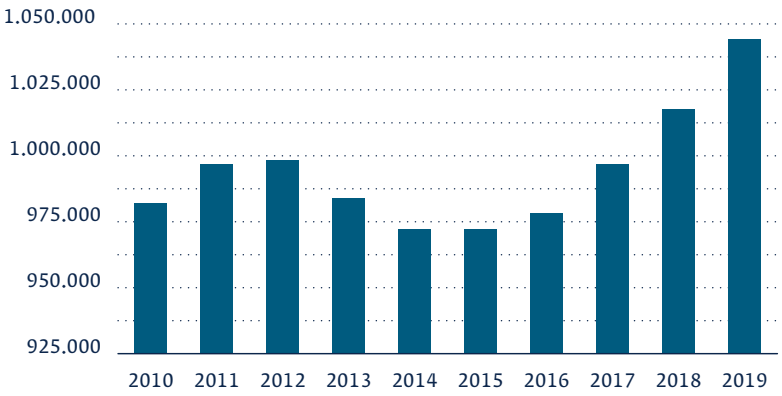
Inhoud

	Over het materiaal	**3**
	Samenvatting	**4**
1	**Algemeen**	**7**
2	**Sectoren**	**8**
2.1	Ontwikkeling aantal banen naar sector afgelopen jaar	8
2.2	Landbouw	9
2.3	Industrie	9
2.4	Bouw	11
2.5	Groothandel	11
2.6	Detailhandel/autohandel	12
2.7	Vervoer, opslag en communicatie	13
2.8	Horeca	13
2.9	Financiële sector	14
2.10	Zakelijke dienstverlening	14
2.11	Openbaar bestuur	15
2.12	Onderwijs	15
2.13	(Gezondheids-) Zorg	16
2.14	Overige dienstverlening	18
3	**Regionaal**	**19**
3.1	Cleantech regio	19
3.2	Achterhoek	21
3.3	Regio Arnhem-Nijmegen	22
3.4	Rivierenland	23
3.5	Food Valley	24
3.6	Noord Veluwe	25
4	**Type baan**	**26**
5	**Bedrijven**	**27**
6	**Bedrijventerreinen**	**29**
	Bijlage A: Ontwikkelingen aantallen banen Gelderland, regio's naar sector	32
	Bijlage B: Ontwikkelingen aantallen banen naar gemeente	41
	Bijlage C: Overzicht banen, bedrijven en bedrijventerreinen waar 25ha of meer is uitgegeven	44
	Bijlage D: Indeling regio's	49
	Kaart: WGR regio's	50
	Kaart: Gemiddelde jaarlijkse werkgelegenheidsgroei 2015-2018 per gemeente	51
	Kaart: Werkgelegenheidsgroei 2018-2019 per gemeente	51

1 Algemeen

De werkgelegenheid in Gelderland groeit inmiddels al weer een flink aantal jaren op rij. In 2018 was het aantal banen voor het eerst boven de 1 mln. uitgekomen. De groei bedroeg in 2018 2,4%. Het afgelopen jaar was de groei met 2,8% nog hoger dan vorig jaar. Inmiddels is de werkgelegenheid uitgekomen op 1.044.780 banen, een toename van 28.870 banen.

Grafiek 1.1
Aantal banen Gelderland

In Nederlands perspectief zijn de ontwikkelingen gunstig te noemen. De groei in Gelderland lag met 2,8% boven de gemiddelde ontwikkeling van 2,5%. Alleen de provincies Noord Holland, Utrecht en Flevoland wisten een hogere groei te realiseren.

Provincie	Vestigingen	Banen	Ontwikkeling 2018-2019
Groningen	49.140	290.520	2,1%
Friesland	62.030	302.460	1,2%
Drenthe	42.640	221.610	2,2%
Overijssel	103.720	609.380	2,0%
Gelderland	191.790	1.044.780	2,8%
Flevoland	42.020	194.590	3,6%
Utrecht	148.910	765.800	3,0%
Noord Holland	353.380	1.632.070	3,2%
Zuid Holland	325.920	1.774.590	2,3%
Zeeland	39.630	183.850	1,5%
Brabant	244.150	1.335.610	2,7%
Limburg	97.670	537.380	1,3%
Nederland	**1.700.920**	**8.892.340**	**2,5%**

Bron: LISA-2019

2 Sectoren

2.1 Ontwikkeling aantal banen naar sector afgelopen jaar

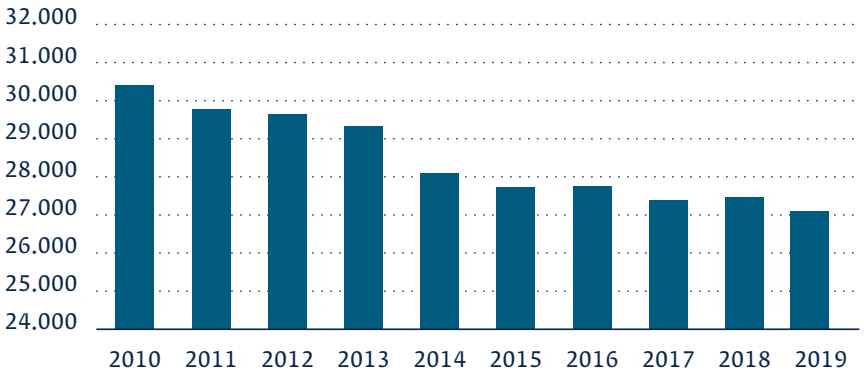
Met uitzondering van de financiële sector, landbouw en overheid lieten alle sectoren het afgelopen jaar een groei van het aantal banen zien. Het totale banenverlies in de eerste drie sectoren was zeer beperkt, in totaal gingen hier 790 banen verloren. De grootste banengroei was er in de zakelijke dienstverlening (+5.900). De gezondheidszorg blijft ook hard groeien, dit jaar +5.360 banen. Daarnaast leverden de bouw (+3.540) en industrie (+2.860) een forse bijdrage aan de banengroei. Handel (groothandel en detailhandel) en transport waren samen goed voor 7.240 nieuwe banen.

Ontwikkeling banen naar sector

Gelderland, alle banen		Banen 2019	Absoluut 2018-2019	In procenten 2018-2019	Sectoraandeel 2019
A	Landbouw/Visserij	27.090	-220	-0,8%	2,6%
BC	Industrie/Delfstoffenwinning	115.340	2.860	2,5%	11,0%
DE	Nutsbedrijven	13.560	440	3,4%	1,3%
F	Bouwnijverheid	63.070	3.540	6,0%	6,0%
GA	Groothandel	63.310	2.360	3,9%	6,1%
GB	Detailhandel/autohandel	119.590	2.240	1,9%	11,4%
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	74.180	2.640	3,7%	7,1%
I	Horeca	50.710	1.680	3,4%	4,9%
K	Financiële instellingen	14.570	-470	-3,1%	1,4%
LN	Zakelijke dienstverlening	150.520	5.900	4,1%	14,4%
O	Openbaar bestuur	49.770	-100	-0,2%	4,8%
P	Onderwijs	73.520	2.070	2,9%	7,0%
Q	Gezondheidszorg	185.270	5.360	3,0%	17,7%
RS	Overige dienstverlening	44.290	560	1,3%	4,2%
	Alle sectoren	**1.044.780**	**28.870**	**2,8%**	**100,0%**

2.2 Landbouw

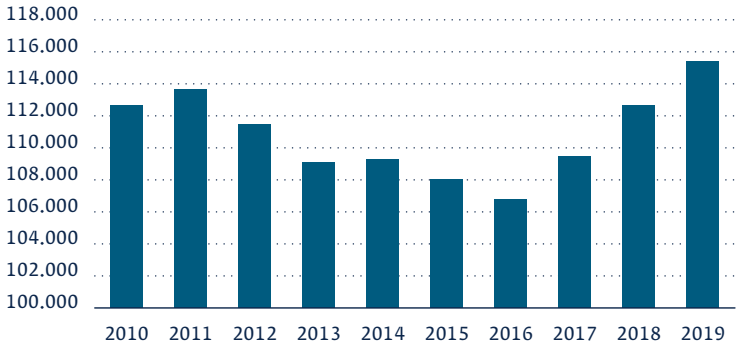
Grafiek 2.2
Ontwikkeling banen landbouw Gelderland

Het aantal banen in de landbouw is de afgelopen jaren structureel afgenomen. In dat licht bezien is het banenverlies van 220 het afgelopen jaar bescheiden te noemen. Rond 1990 werden er in Gelderland nog rond de 46.000 banen geteld. Inmiddels is dat aantal afgenomen tot 27.100. Er zijn bijna 20.000 banen verloren gegaan. Het sectoraandeel daalde daarmee van 8,0% in 1990 tot 2,6% in 2019.

2.3 Industrie[1]

Grafiek 2.3
Ontwikkeling banen industrie Gelderland

De werkgelegenheid in de industrie blijft zich herstellen, sinds 2016 valt een forse toename van het aantal banen waar te nemen. Dit jaar zijn er bijna 2.900 banen bijgekomen (+2,5%). Met ruim 115.000 banen zit de werkgelegenheid inmiddels weer boven het niveau van 2011, echter nog niet op het niveau van het topjaar 2000 toen 135.000 mensen werkzaam waren in de industrie. Het sectoraandeel schommelt sinds 2012 rond de 11%.

Binnen de industrie valt op dat vooral de voedingsmiddelenindustrie zich de afgelopen jaren goed heeft ontwikkeld. De afgelopen 5 jaren kwamen er bijna 4.000 banen bij, waarvan het afgelopen jaar een kleine 600. Ook de metaalproductiesector (sbi-25) en machine-industrie (sbi-28) waren goed voor veel nieuwe banen. Het banenverlies bij Vervaardiging van overige goederen (sbi-32) is geheel toe te schrijven aan banenverlies bij Sociale Werkvoorziening. Wordt deze deelsector buiten beschouwing gelaten dan is het groeicijfer van de industrie nog gunstiger en rest een groei van ongeveer 12.000 banen in de afgelopen 5 jaren.

1 Exclusief delfstoffenwinning. In de delfstoffenwinning zijn ca. 250 mensen werkzaam.

Ontwikkeling werkgelegenheid industrie Gelderland 2015-2019

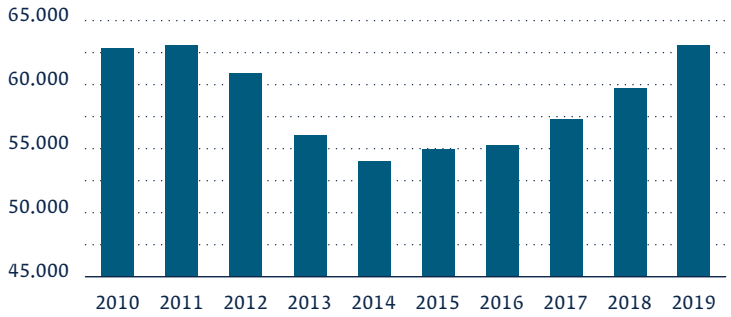
Sector		Banen 2019	Toename 2018-2019	Toename 2015-2019
10	Vervaardiging van voedingsmiddelen	23.840	580	3.890
11	Vervaardiging van dranken	490	120	190
12	Vervaardiging van tabaksproducten	0	0	0
13	Vervaardiging van textiel	1.770	-50	-120
14	Vervaardiging van kleding	420	-30	-40
15	Vervaardiging van leer, lederwaren en schoenen	250	20	-30
16	Primaire houtbewerking en vervaardiging van artik. van hout	3.530	290	900
17	Vervaardiging van papier, karton en papier- en kartonwaren	3.800	-70	130
18	Drukkerijen, reproductie van opgenomen media	2.370	-150	-600
19	Vervaardiging van cokesovenproducten en aardolieverwerking	20	0	0
20	Vervaardiging van chemische producten	3.450	40	490
21	Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten	840	30	60
22	Vervaardiging van producten van rubber en kunststof	5.320	130	640
23	Vervaardiging van overige niet-metaalhoudende minerale prod.	4.090	50	270
24	Vervaardiging van metalen in primaire vorm	2.150	-80	130
25	Vervaardiging van prod. van metaal (geen machines en app.)	15.870	1.080	2.720
26	Vervaardiging van computers, elektronische en optische mach.	6.400	190	690
27	Vervaardiging van elektrische apparatuur	2.360	-20	-70
28	Vervaardiging van overige machines en apparaten	13.730	470	1.530
29	Vervaardiging van auto's, aanhangwagens en opleggers	1.700	-40	170
30	Vervaardiging van overige transportmiddelen	2.020	90	140
31	Vervaardiging van meubels	4.150	200	440
32	Vervaardiging van overige goederen	11.220	-260	-4.910
33	Reparatie en installatie van machines en apparaten	5.320	280	520
	Totaal Industrie (exlc. Delfstoffen)	**115.110**	**2.870**	**7.140**

2.4 Bouw

Net als de industrie geldt dat de bouw met een opvallend herstel te maken heeft. Tot 2014 is een behoorlijke hoeveelheid banen verloren gegaan. De recente jaren laten weer een forse groei zien, het afgelopen jaar kwamen er weer ruim 3.500 banen bij. Met 6,0% lag de groei ver boven de gemiddelde sectorale groei van 2,8%. Het totaal aantal banen ligt met 63.000 banen nog net niet op het niveau van het eerste crisisjaar (2008) toen er nog bijna 67.000 mensen in de bouw werkzaam waren.

Het aantal eenmansbedrijven in de bouw blijft toenemen. Zo kwamen er het afgelopen jaar opnieuw bijna 1.000 eenmansbedrijven bij. Het aantal andere bedrijven bleef gelijk. Wel realiseerden deze bedrijven ook een aanzienlijk deel van de groei.

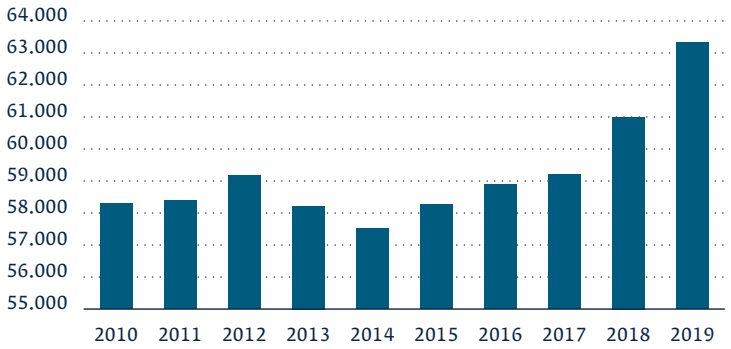
Grafiek 2.4
Ontwikkeling banen bouw Gelderland

2.5 Groothandel

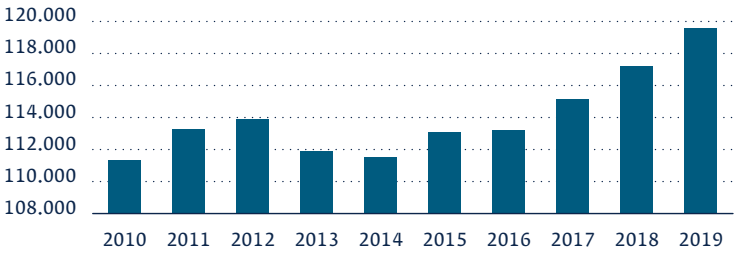
In de groothandel zijn er het afgelopen jaar 2.360 banen bijgekomen, goed voor een groei van 3,9%. Niet eerder waren er zo veel mensen werkzaam in deze sector. In het topjaar (2008) waren er 61.820 mensen werkzaam. Door de gunstige groeicijfers is het sectoraandeel iets toegenomen van 5,9% in 2014 tot 6,1% in 2019.

Grafiek 2.5
Ontwikkeling banen groothandel Gelderland

2.6 Detailhandel/autohandel

Grafiek 2.6
Ontwikkeling banen detailhandel Gelderland

Net als de groothandel groeit de detailhandel weer sinds 2015. In 2019 kwamen er 2.240 banen bij (iets minder dan vorig jaar) en kwam het totaal aantal banen daardoor uit op 119.590, goed voor 11,4% van de Gelderse werkgelegenheid. Het aantal banen groeide het afgelopen jaar met 1,9%, de groei lag daarmee onder het gemiddelde groeicijfer van 2,8%.

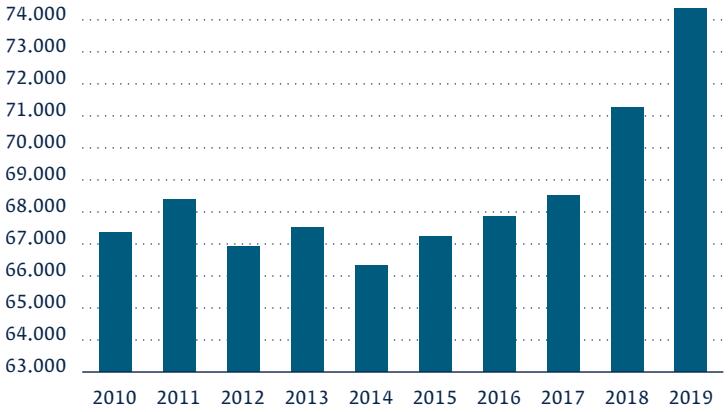
Detailhandel/autohandel: deelsectoren met grootste absolute toename of afname aantal banen 2015-2019

Sector		Banen 2019	Ontwikkeling 2018-2019	Ontwikkeling 2015-2019
4711	Supermarkten e.d. winkels met een algemeen assort. (v&g)	36.420	1.200	3.790
4791	Detailhandel via internet	7.520	760	2.210
4511	Handel in en reparatie van personenauto's	11.420	180	1.020
4752	Winkels in doe-het-zelfartikelen	4.930	160	530
4519	Handel in en reparatie van zwaardere bedrijfsauto's	2.450	10	370
4774	Winkels in drogisterij-, medische en orthopedische artikelen	3.580	10	250
4799	Colportage, straathandel en bijbeh. detailhandel	1.090	-30	250
4520	Gespecialiseerde reparatie van auto's	3.050	60	200
4751	Winkels in kledingstoffen, huishoudtextiel en fournituren	150	-10	-40
4776	Winkels in bloemen, planten, zaden, tuinbenodigdheden	3.790	-30	-60
4782	Markthandel in textiel, kleding en schoenen	180	-30	-70
4724	Winkels in brood, banket, chocolade en suikerwerk	1.220	-50	-70
4781	Markthandel in voedings- en genotmiddelen	1.030	-30	-80
4777	Winkels in juweliersartikelen en uurwerken	570	-30	-80
4743	Winkels in audio- en videoapparatuur of in algemeen assort.	980	0	-100
4762	Winkels in kranten, tijdschriften en kantoorbehoeften	650	-20	-100
4741	Winkels in computers, randapparatuur en software	260	-90	-120
4789	Markthandel in non-food artikelen (geen textiel, kleding)	580	-60	-130
4719	Warenhuizen e.d. winkels met een algemeen assort. (nonfood)	4.150	100	-160
4765	Winkels in speelgoed	330	-120	-230
4771	Winkels in kleding en mode-artikelen; textielsupermarkten	7.690	-200	-710
4772	Winkels in schoenen en lederwaren	1.360	-120	-750

De ontwikkelingen binnen de detailhandel lopen nogal uiteen. Zo geldt dat veel deelsectoren nauwelijks groei laten zien of zelfs fors banenverlies, vooral in de kleding-, schoenen- en speelgoedbranche. Dat de sector als geheel aanzienlijk groeit is vooral toe te schrijven aan de gunstige ontwikkeling bij de supermarkten, internetwinkels, autobranche en winkels in doe-het-zelf artikelen.

2.7 Vervoer, opslag en communicatie

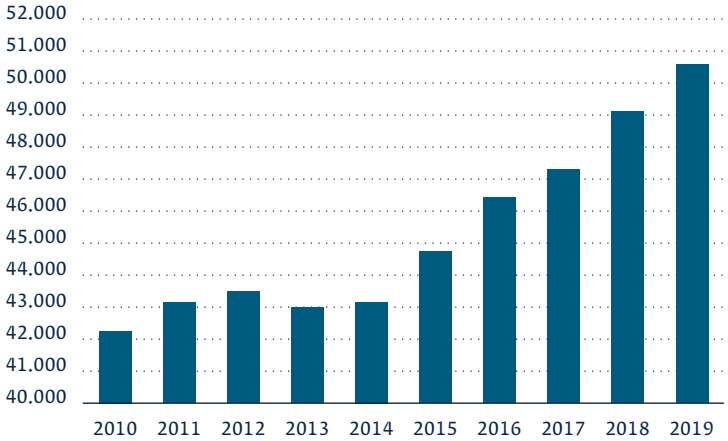
Grafiek 2.7
Ontwikkeling banen vervoer/opslag en communicatie Gelderland

Het afgelopen jaar was in de sector vervoer/opslag en communicatie goed voor 2.640 nieuwe banen (3,7%), daarmee lag de groei boven het gemiddelde groeicijfer van 2,8%. De groei in banen werd binnen de sector vooral gerealiseerd door de het goederenvervoer over de weg (+1.010), expediteurs (+600) en distributiecentra (+320). Het sectoraandeel is de afgelopen langzaam gegroeid van 6,6% in 2010 tot 7,1% in 2019.

2.8 Horeca

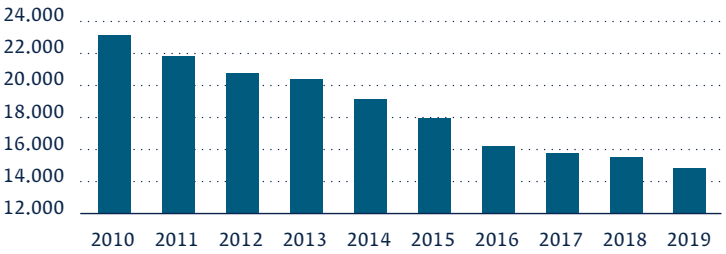
Grafiek 2.8
Ontwikkeling banen horeca Gelderland

De horeca blijft zich opvallend goed ontwikkelen. Dit jaar zijn er weer 1.680 banen bijgekomen. Ten opzichte van 2010 bedroeg de toename maar liefst 8.500 banen. Alleen de zakelijke dienstverlening groeide in die periode nog harder. Het sectoraandeel groeide als gevolg hiervan van 4,3% in 2010 tot 4,9% in 2019.

2.9 Financiële sector

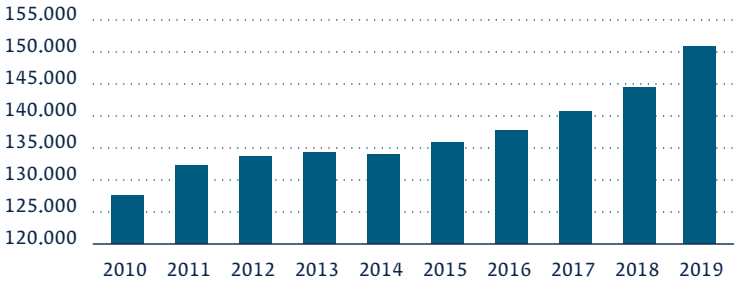
Grafiek 2.9
Ontwikkeling banen financiële dienstverlening Gelderland

De financiële sector verliest al sinds 2000 banen. Na 2008 is het banenverlies in een stroomversnelling gekomen. Waren er in 2000 nog 29.000 mensen werkzaam in de financiële sector, inmiddels is dat afgenomen tot 14.570, een halvering. Het sectoraandeel is hierdoor gedaald van 3,2% tot 1,4%. Ook het afgelopen jaar was weer sprake van banenverlies, -470 banen ofwel -3,1%.

2.10 Zakelijke dienstverlening

Grafiek 2.10
Ontwikkeling banen zakelijke dienstverlening Gelderland

De werkgelegenheid in de zakelijke dienstverlening is ook het afgelopen jaar fors gegroeid. De sector nam toe met 5.900 banen (+4,1%) en groeide tot totaal 150.520 banen.
Het sectoraandeel ligt momenteel op 14,4% en is langzamerhand gegroeid vanaf 8,2% in 1986.

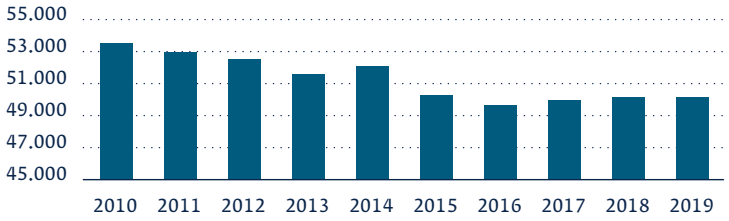
Grootste deelsector binnen de zakelijke dienstverlening

		Banen 2019	Toename 2018-2019	Toename 2010-2019
8121	Interieurreiniging v. gebouwen	17.890	360	3.570
70221	Organisatie-adviesbureaus	16.780	330	3.510
7112	Ingenieurs/ov. techn.ontwerp	14.140	680	1.660
7311	Reclamebureaus	8.650	60	80
78202	Uitleenbureaus	6.820	80	2.090
69209	Overige administratiekantoren	6.560	230	720
8130	Landschapsverzorging	5.420	270	1.240
70222	Advisering gebied management	4.460	290	1.740
69202	Accountants-administratieconsulenten	3.030	200	-230
69203	Boekhoudkantoren	2.940	80	610

Binnen de zakelijke dienstverlening is de interieurreiniging de grootste deelsector gevolgd door de organisatie-adviesbureaus. Beide deelsectoren waren de afgelopen 10 jaar goed voor ieder meer dan 3.500 nieuwe banen. Naast groeiers waren er ook een aantal deelsectoren met opvallend banenverlies: zo gingen bij de particuliere beveiliging bijna 1.000 banen verloren. Bij architecten gingen 310 banen verloren. Het afgelopen jaar gingen binnen deze deelsector overigens bijna nergens banen verloren.

2.11 Openbaar bestuur

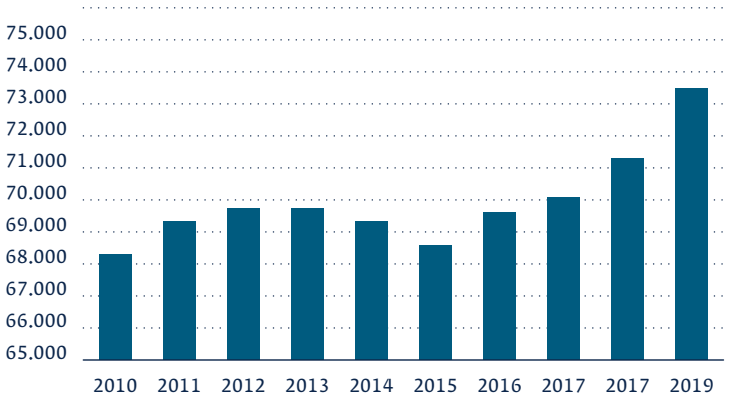
Grafiek 2.11
Ontwikkeling banen openbaar bestuur Gelderland

Het aantal banen bij de overheid is sinds 2016 min of meer stabiel. Dit jaar gingen er 100 banen verloren waardoor het totale aantal banen nu op 49.770 uitkomt. Vanaf 2005 is het aantal in de loop van de tijd aanzienlijk afgenomen. In 2009 werden nog 54.730 banen geteld.

2.12 Onderwijs

Grafiek 2.12
Ontwikkeling banen onderwijs Gelderland

Sinds 2015 groeit het aantal banen in het onderwijs weer. Het afgelopen jaar kwamen er 2.070 banen bij. De groei van 2,9% lag daarmee zelfs iets boven de gemiddelde groei. Het aantal banen in deze sector was nog niet eerder zo hoog. Het sectoraandeel is de afgelopen 20 jaren nauwelijks gewijzigd en ligt rond de 7,0%. Over lange termijn bezien is de groei in de pas gelopen met de gemiddelde ontwikkeling.

Ontwikkeling banen binnen onderwijs

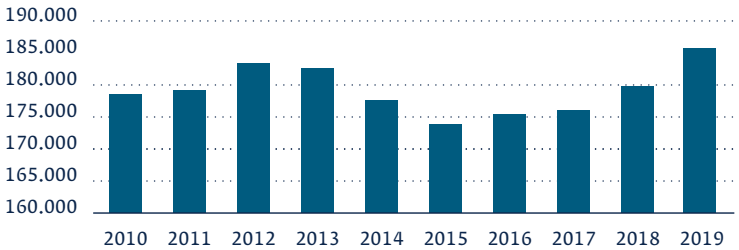
Sector		Banen 2019	Ontwikkeling 2018-2019	Ontwikkeling 2010-2019
8520	Primair en speciaal onderwijs	21.830	670	-1.750
8531	Algemeen vormend voortgezet onderwijs	16.190	-270	-420
8532	Middelbaar beroepsonderwijs en educatie	5.220	0	330
8541	Niet-universitair hoger onderwijs	5.930	160	1.400
8542	Universitair hoger onderwijs	9.120	120	620
8551	Sport- en recreatieonderwijs	2.510	370	1.800
8552	Cultureel onderwijs	1.790	120	210
8553	Auto- en motorrijscholen	1.460	80	0
8559	Overig onderwijs (rest)	8.900	810	2.800
8560	Dienstverlening voor het onderwijs	580	20	370
	Totaal onderwijs	**73.520**	**2.070**	**5.350**

Bijna een derde van de onderwijssector wordt gevormd door het basisonderwijs. De afgelopen 10 jaar is hier, ondanks de groei van de afgelopen jaren, netto nog steeds een banenverlies geteld (-1.750). De ontwikkelingen bij het algemeen vormend voortgezet onderwijs zijn nog steeds niet gunstig, dit jaar -270 banen.

De groei van het aantal banen bij “Overig Onderwijs” wordt vooral bepaald door bedrijfsopleidingen en studiebegeleiding, de afgelopen 10 jaren respectievelijk +1.520 en +1.250 nieuwe banen.

2.13 (Gezondheids-) Zorg

Grafiek 2.13
Aantal banen zorg Gelderland

Het aantal banen in de zorg blijft groeien na de forse dip in de periode 2012-2015. Het afgelopen jaar nam de werkgelegenheid toe met 5.360 (+3,0%) tot 185.270 banen. Inmiddels is het banenverlies uit de periode 2012-2015 weer gecompenseerd. Niet eerder waren zo veel mensen in de zorg werkzaam. Hiermee is de sector de grootste in Gelderland. Een beeld dat de zorg onevenredig hard groeit is echter niet terecht, het sectoraandeel in de afgelopen 10 jaren gedaald van 18,1% naar 17,7%.

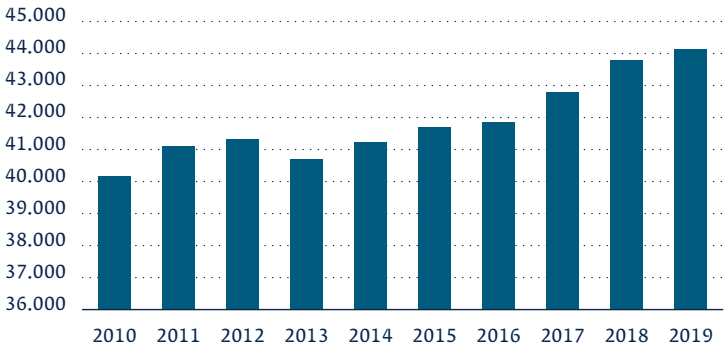
Ontwikkeling banen binnen de zorg, grootste groeiers en dalers

		Banen 2019	Ontwikkeling 2018-2019	Ontwikkeling 2010-2019
86919	Ov.paramed.praktijken	7.130	160	3.850
86922	Arbobegeleiding/reïntegratie	3.950	-50	2.620
8621	Praktijken van huisartsen	5.940	340	2.060
8720	Huizen verstand. gehandic.	22.260	420	1.600
86913	Prakt.psychothera,-logen,pedag	4.470	300	1.190
86912	Praktijken fysiotherapeuten	4.200	200	1.140
8891	Kinderopvang	11.040	310	1.100
86102	Algemene ziekenhuizen	21.400	330	1.000
88102	Welzijnswerk voor ouderen	400	10	-10
88999	Overig maatschappelijk advies	2.270	180	-40
88993	Lokaal welzijnswerk	1.330	80	-290
86103	Categorale ziekenhuizen	2.110	-60	-370
86104	Geestelijke gezondheidszorg	7.640	-60	-460
88991	Ambulante jeugdzorg	1.750	110	-580
8710	Verpleeghuizen	14.700	250	-1.130
88992	Maatschappelijk werk	3.590	60	-1.890
86923	Preventieve gezondheidszorg	2.550	30	-3.600
88101	Thuiszorg	19.240	600	-5.830
	Totaal zorg	**185.270**	**5.360**	**6.760**

De groei van de werkgelegenheid bij de paramedische praktijen (o.a. acupunctuur, ergotherapie, logopedie, voetzorg) is hoofdzakelijk toe te schrijven aan een forse toename van het aantal nieuwe eenmansbedrijven. De groei bij arbobegeleiding/reïntegratie kan voor een groot deel worden toegeschreven aan het “overhevelen” van banen uit de sociale werkvoorziening. Opvallend zijn ook de ontwikkelingen bij de thuiszorg; in de periode 2010-2017 zijn in totaal 6.440 banen verloren gaan. De afgelopen jaren zijn er weer banen bij gekomen, 600 in 2019. In de kinderopvang doet zich een vergelijkbaar fenomeen voor; in de periode 2011-2015 gingen er 1.470 banen verloren waardoor er in 2015 nog 9.060 banen waren. Inmiddels is dat weer toegenomen tot 19.240, mede door een groei van 310 banen afgelopen jaar. In tegenstelling tot de thuiszorg is hier de afgelopen 10 jaren bezien wel sprake van een netto groei van 1.100 banen.

2.14 Overige dienstverlening

Grafiek 2.14
Ontwikkeling banen overige dienstverlening Gelderland

Met een sectoraandeel van 4,2% is de overige dienstverlening een van de kleinere sectoren in Gelderland. Sinds 2013 neemt het aantal banen gestaag toe. Dit jaar goed voor een groei van bijna 560 banen. Het groeipercentage lag met 1,3% onder het Gelders gemiddelde.

Ontwikkeling banen binnen de overige dienstverlening

		Banen 2019	Ontwikkeling 2018-2019	Ontwikkeling 2015-2019
90	Kunst	9.340	570	1.590
91	Culturele uitleencentra, archieven, musea, dierentuinen	2.470	-90	-230
92	Loterijen en kansspelen	490	30	90
93	Sport en recreatie	10.320	50	310
94	Levensbeschouwelijke en politieke organisaties	2.480	-30	-230
95	Reparatie van computers en consumentenartikelen	2.060	-60	-10
96	Wellness en overige dienstverlening; uitvaartbranche	17.130	100	1.020
	Totaal overige dienstverlening	**44.290**	**560**	**2.540**

Opvallend is de groei van de kunstsector. Bleven de andere deelsectoren min of meer stabiel, bij de kunstsector nam het aantal banen toe met 570. Voor een belangrijk deel is de groei hiervan terug te voeren op de podiumkunst (+220) en scheppende kunst (+160). In beide deelsectoren is het aantal eenmansbedrijven met bijna dezelfde aantallen toegenomen.

3 Regionaal

In regionaal perspectief geldt dat de gunstige werkgelegenheidsontwikkelingen breed terug te vinden zijn, alle regio's kenden het afgelopen jaar een banengroei van meer dan 2%. De regionale verschillen zijn beperkt. Opvallend is dat de regio Achterhoek ook dit jaar weer een forse banengroei laat zien. Tot 2016 kende de Achterhoek steeds aanzienlijk banenverlies, de afgelopen jaren is sprake van toename van de werkgelegenheid. Over de lange termijn (2010-2019) valt op de dat Food Valley veruit de hoogste banengroei kent, gemiddeld 1,3% per jaar. Binnen de regio's tellen alle gemeenten groei van de werkgelegenheid, geen enkele gemeente heeft het afgelopen jaar banenverlies te zien gegeven (zie bijlage kaart).

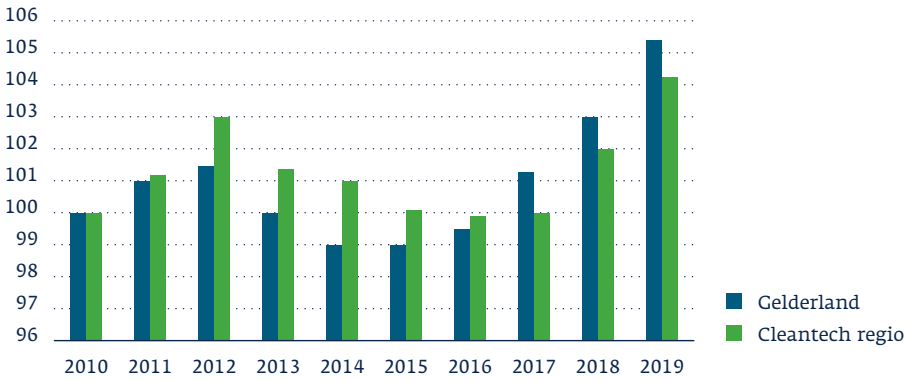
Banengroei naar regio

Regio	Banen 2019	Absoluut 2018-2019	In % 2018-2019	Gem. in % 2010-2019	Regio aandeel 2019
Cleantech regio	173.000	3.820	2,3%	0,5%	16,6%
Achterhoek	127.050	4.170	3,4%	0,1%	12,2%
Regio Arnhem-Nijmegen	390.240	10.350	2,7%	0,7%	37,4%
Rivierenland	117.440	3.870	3,4%	0,6%	11,2%
Food Valley	143.750	4.460	3,2%	1,3%	13,8%
Noord Veluwe	93.310	2.190	2,4%	0,6%	8,9%
Gelderland	**1.044.780**	**28.870**	**2,8%**	**0,6%**	**100,0%**

3.1 Cleantech regio

Tot en met 2016 verliep de werkgelegenheidsontwikkeling in de regio relatief gunstig. De afgelopen 3 jaren is het beeld net wat minder gunstig dan in de rest van Gelderland. Over de afgelopen 10 jaren bezien is de gemiddelde ontwikkeling met 0,5% iets minder dan het Gelders cijfers van 0,6%. Het indexcijfer voor de regio ligt met 104,4 iets onder het Gelderse cijfer (106,0).

Grafiek 3.1
Indexcijfer Cleantech en Gelderland (2010 = 100)

Ontwikkeling banen Cleantech regio

Sector		Banen 2019	Ontwikkeling absoluut 2018-2019	in % 2018-2019	Sector aandeel	Verschil t.o.v. Gelderland Groei	Verschil t.o.v. Afwijking[2] Sector-aandeel
A	Landbouw/Visserij	4.010	-40	-0,9%	2,3%	-0,2%	-0,3%
BC	Industrie/Delfstoffenwinning	19.810	330	1,7%	11,5%	-0,8%	0,4%
DE	Nutsbedrijven	1.710	-20	-1,1%	1,0%	-4,5%	-0,3%
F	Bouwnijverheid	8.970	620	7,4%	5,2%	1,4%	-0,9%
GA	Groothandel	8.180	250	3,2%	4,7%	-0,7%	-1,3%
GB	Detailhandel/autohandel	19.480	290	1,5%	11,3%	-0,4%	-0,2%
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	9.100	310	3,5%	5,3%	-0,2%	-1,8%
I	Horeca	8.340	190	2,3%	4,8%	-1,2%	0,0%
K	Financiële instellingen	5.330	-100	-1,8%	3,1%	1,3%	1,7%
LN	Zakelijke dienstverlening	25.300	670	2,7%	14,6%	-1,3%	0,2%
O	Openbaar bestuur	13.610	-260	-1,9%	7,9%	-1,7%	3,1%
P	Onderwijs	9.640	480	5,2%	5,6%	2,3%	-1,5%
Q	Gezondheidszorg	31.970	1.190	3,9%	18,5%	0,9%	0,7%
RS	Overige dienstverlening	7.560	-80	-1,1%	4,4%	-2,4%	0,1%
	Alle sectoren	**173.000**	**3.820**	**2,3%**	**100,0%**	**-0,6%**	**12,6%**

De Cleantech regio telde in 2019 173.000 banen. Met een groei van 2,3% lag de ontwikkeling (-0,6%-punt) onder het Gelderse beeld. In de gezondheidszorg (+1.190) en de zakelijke dienstverlening (+670) zijn er veel banen bijgekomen. Ook de bouwnijverheid was goed voor +620 banen. Banenverlies was er bij het openbaar bestuur, grotendeels toe te schrijven aan defensie. Het banenverlies bij de landbouw, financiële sector en overige dienstverlening was beperkt.

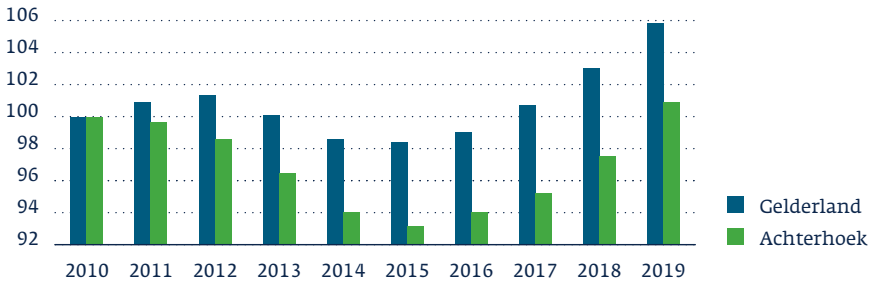
Bij de sectorstructuur geldt dat overheid en financiële sector goed zijn vertegenwoordigd. Daarnaast is de gezondheidszorg met een sectoraandeel van 18,5% relatief goed vertegenwoordigd. Groothandel, vervoer en onderwijs zijn wat minder sterk aanwezig. De verschillen in sectorstructuur met de rest van Gelderland zijn beperkt.

2 Als maatstaf voor afwijking van de Gelderse structuur zijn de absolute verschillen per sector gesommeerd. Met 12,6% kent de regio de kleinste afwijking van de sectorstructuur.

3.2 Achterhoek

De werkgelegenheidsontwikkeling in de Achterhoek is de afgelopen 10 jaren aanzienlijk minder gunstig verlopen dan in de rest van Gelderland. Het is dan ook opvallend dat de groei in 2019 op 3,4% uitkomt. Door de toename van het aantal banen dit jaar is het niveau inmiddels uitgekomen boven dat van 2009. Door de ongunstige ontwikkelingen in de periode 2009-2015 geldt wel dat het indexcijfer met 100,9 wel aanzienlijk is achtergebleven bij dat van de andere regio's.

Grafiek 3.2
Indexcijfer Achterhoek en Gelderland (2010 = 100)

De Achterhoek kende het afgelopen jaar, met een groei van 4.170 banen net als het voorgaande jaar, een gunstige ontwikkeling. Er was een bovengemiddelde groei in de gezondheidszorg (+1.300), maar ook de industrie (+560), zakelijke dienstverlening (+580) en groothandel (+530) waren goed voor de nodige nieuwe banen. Bij de sectorstructuur valt op dat de industrie met 17,9% sterk vertegenwoordigd is (maar liefst 6,9%-punt boven het gemiddelde Gelderse aandeel). Ook de landbouw is met een aandeel van 4,9% nog sterk vertegenwoordigd. In de dienstverlenende sectoren is het aandeel banen juist wat lager. De Achterhoek lijkt daarmee een wat meer traditionele sectorstructuur te hebben en ook aanzienlijk (22,9%) af te wijken van de structuur in Gelderland.

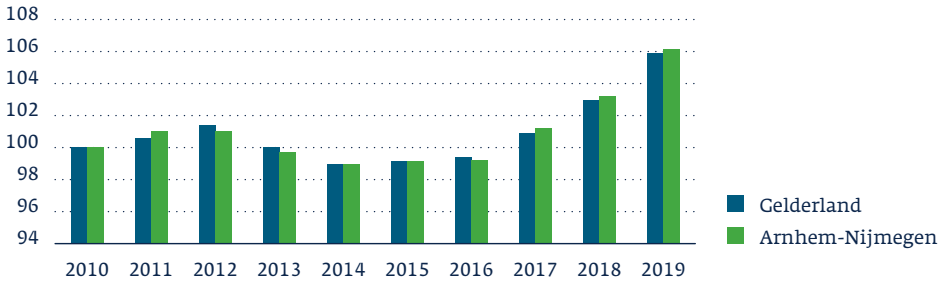
Ontwikkeling banen regio Achterhoek

Sector		Banen 2019	Ontwikkeling absoluut 2018-2019	in % 2018-2019	Sector-aandeel	Verschil t.o.v. Gelderland Groei	Verschil t.o.v. Afwijking sector-aandeel
A	Landbouw/Visserij	6.280	-50	-0,7%	4,9%	0,1%	2,3%
BC	Industrie/Delfstoffenwinning	22.740	560	2,5%	17,9%	0,0%	6,9%
DE	Nutsbedrijven	990	10	1,2%	0,8%	-2,1%	-0,5%
F	Bouwnijverheid	8.280	330	4,1%	6,5%	-1,9%	0,5%
GA	Groothandel	8.590	530	6,6%	6,8%	2,7%	0,7%
GB	Detailhandel/autohandel	15.670	210	1,4%	12,3%	-0,6%	0,9%
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	5.680	190	3,5%	4,5%	-0,2%	-2,6%
I	Horeca	6.390	150	2,4%	5,0%	-1,1%	0,2%
K	Financiële instellingen	970	-10	-1,4%	0,8%	1,7%	-0,6%
LN	Zakelijke dienstverlening	12.890	580	4,7%	10,1%	0,6%	-4,3%
O	Openbaar bestuur	3.710	120	3,3%	2,9%	3,5%	-1,8%
P	Onderwijs	7.320	120	1,6%	5,8%	-1,3%	-1,3%
Q	Gezondheidszorg	22.340	1.300	6,2%	17,6%	3,2%	-0,1%
RS	Overige dienstverlening	5.210	150	2,9%	4,1%	1,7%	-0,1%
	Alle sectoren	**127.050**	**4.170**	**3,4%**	**100,0%**	**0,6%**	**22,9%**

3.3 Regio Arnhem-Nijmegen

De werkgelegenheidsontwikkeling in de regio Arnhem-Nijmegen (de grootste regio qua aantal banen) loopt vrijwel in de pas met de Gelderse ontwikkeling. Het indexcijfer komt met 106,3 vrijwel op het niveau van Gelderland (106,0).

Grafiek 3.3
Indexcijfer Arnhem-Nijmegen en Gelderland (2010 = 100)

Het afgelopen jaar nam de werkgelegenheid toe met 10.350 banen (+2,7%) en de regio was daarmee goed voor 36% van de totale werkgelegenheidsgroei in Gelderland.

Ontwikkeling banen regio Arnhem-Nijmegen

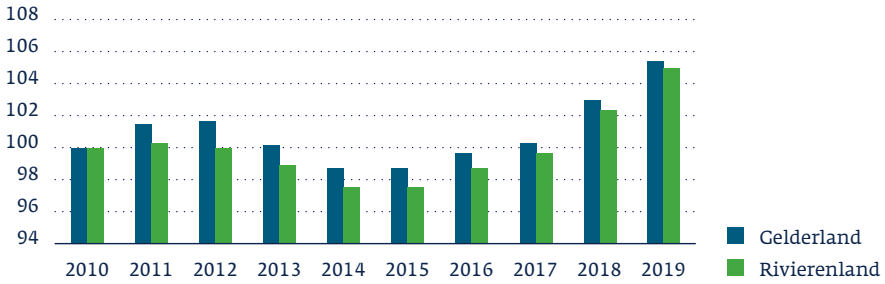
Sector		Banen 2019	Ontwikkeling absoluut 2018-2019	in % 2018-2019	Sector-aandeel	Verschil t.o.v. Gelderland Groei	Verschil t.o.v. Afwijking sector-aandeel
A	Landbouw/Visserij	4.580	-130	-2,8%	1,2%	-2,1%	-1,4%
BC	Industrie/Delfstoffenwinning	31.710	970	3,1%	8,1%	0,6%	-2,9%
DE	Nutsbedrijven	8.740	510	6,3%	2,2%	2,9%	0,9%
F	Bouwnijverheid	17.060	740	4,6%	4,4%	-1,4%	-1,7%
GA	Groothandel	19.420	890	4,8%	5,0%	1,0%	-1,1%
GB	Detailhandel/autohandel	41.880	740	1,8%	10,7%	-0,1%	-0,7%
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	30.370	1.400	4,8%	7,8%	1,2%	0,7%
I	Horeca	19.900	610	3,2%	5,1%	-0,3%	0,2%
K	Financiële instellingen	4.530	-140	-2,9%	1,2%	0,2%	-0,2%
LN	Zakelijke dienstverlening	61.790	1.950	3,3%	15,8%	-0,8%	1,4%
O	Openbaar bestuur	19.980	290	1,5%	5,1%	1,7%	0,4%
P	Onderwijs	31.840	620	2,0%	8,2%	-0,9%	1,1%
Q	Gezondheidszorg	81.100	1.500	1,9%	20,8%	-1,1%	3,0%
RS	Overige dienstverlening	17.340	400	2,4%	4,4%	1,1%	0,2%
	Alle sectoren	**390.240**	**10.350**	**2,7%**	**100,0%**	**-0,1%**	**16,1%**

Bij de sectorstructuur valt op dat met name de landbouw, industrie, bouw en groothandel wat minder vertegenwoordigd zijn, de dienstverlenende sectoren (met name gezondheidszorg) daarentegen juist wat meer. De zakelijke dienstverlening zorgde met bijna 2.000 banen voor de meeste nieuwe banen, maar ook de gezondheidszorg (+1.500) en vervoer (+1.400) waren goed voor veel nieuwe banen.

3.4 Rivierenland

De afgelopen 10 jaar is de werkgelegenheidsontwikkeling in Rivierenland net iets minder gunstig geweest dan in Gelderland gemiddeld genomen. Het indexcijfer 2019 ligt met 105,7 net iets onder het Gelderse cijfer (106,0).

Grafiek 3.4
Indexcijfer Rivierenland en Gelderland (2010 = 100)

Net als vorig jaar lag ook dit jaar de groei (+3,4%) weer boven het Gelderse gemiddelde (+2,8%). Er kwamen 3.870 banen bij waardoor het totaal nu op 117.440 staat. Nieuwe banen waren er dit jaar vooral in de sectoren zakelijke dienstverlening (+770), vervoer (+630) en bouw (+560).

Ontwikkeling banen regio Rivierenland

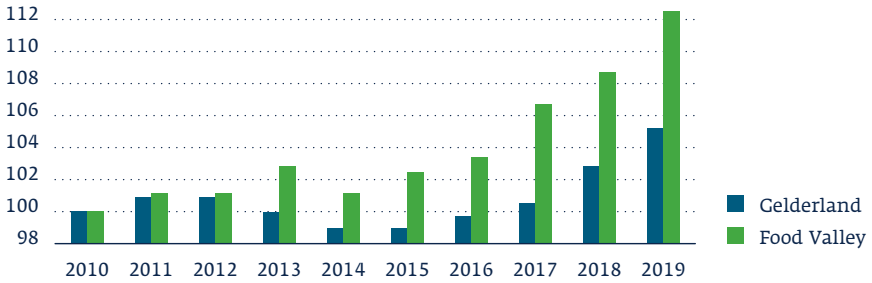
Sector		Banen 2019	Ontwikkeling absoluut 2018-2019	in % 2018-2019	Sector-aandeel	Verschil t.o.v. Gelderland Groei	Verschil t.o.v. Afwijking sector-aandeel
A	Landbouw/Visserij	6.240	-20	-0,3%	5,3%	0,5%	2,7%
BC	Industrie/Delfstoffenwinning	13.650	380	2,9%	11,6%	0,4%	0,6%
DE	Nutsbedrijven	1.270	-40	-3,1%	1,1%	-6,4%	-0,2%
F	Bouwnijverheid	8.950	560	6,6%	7,6%	0,7%	1,6%
GA	Groothandel	10.700	180	1,8%	9,1%	-2,1%	3,0%
GB	Detailhandel/autohandel	13.530	290	2,2%	11,5%	0,3%	0,1%
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	13.750	630	4,8%	11,7%	1,1%	4,6%
I	Horeca	4.460	210	5,0%	3,8%	1,6%	-1,1%
K	Financiële instellingen	880	70	8,3%	0,8%	11,5%	-0,6%
LN	Zakelijke dienstverlening	16.330	770	5,0%	13,9%	0,9%	-0,5%
O	Openbaar bestuur	2.720	-30	-1,2%	2,3%	-1,0%	-2,5%
P	Onderwijs	6.060	330	5,7%	5,2%	2,8%	-1,9%
Q	Gezondheidszorg	14.000	430	3,2%	11,9%	0,2%	-5,8%
RS	Overige dienstverlening	4.910	100	2,1%	4,2%	0,9%	-0,1%
	Alle sectoren	**117.440**	**3.870**	**3,4%**	**100,0%**	**0,6%**	**25,2%**

Wat betreft de sectorstructuur geldt dat de sectoren groothandel, vervoer, landbouw, industrie, en bouwnijverheid meer dan gemiddeld zijn vertegenwoordigd. De dienstverlenende sectoren juist wat minder waarbij vooral het lage aandeel gezondheidszorg opvalt. Met 25,2% telt de regio de grootste verschillen in de sectorstructuur. De afwijking in sectorstructuur lijkt in de loop van de tijd wat groter te worden.

3.5 Food Valley

De regio Food Valley kent de afgelopen jaren veruit de hoogste banengroei. Daar waar de meeste regio's in de periode 2012-2015 een fors banverlies kenden is in Food Valley het aantal banen slechts beperkt afgenomen. Vanaf 2015 is er sprake van forse groei hetgeen heeft geleid tot een indexcijfer van ruim 112.

Grafiek 3.5
Indexcijfer Food Valley en Gelderland (2010 = 100)

Het afgelopen jaar groeide de werkgelegenheid met 4.460 banen (+3,2%). De groei vond vooral plaats in de sectoren zakelijke dienstverlening (+1.520), bouwnijverheid (+760) en industrie (+730). Alleen in de financiële sector was sprake van substantieel banenverlies (-260).

Ontwikkeling banen regio Food Valley

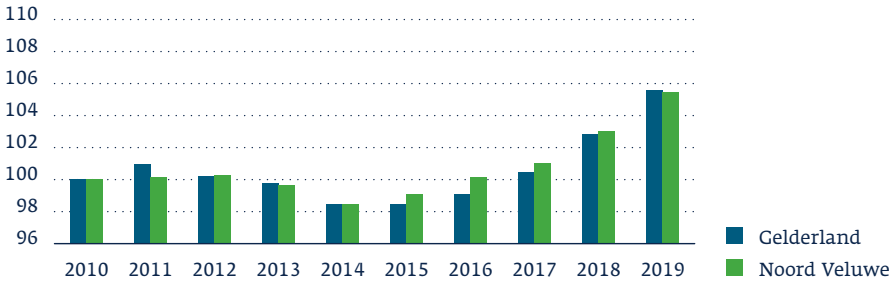
Sector		Banen 2019	Ontwikkeling absoluut 2018-2019	in % 2018-2019	Sector-aandeel	Verschil t.o.v. Gelderland Groei	Verschil t.o.v. Afwijking sector-aandeel
A	Landbouw/Visserij	3.760	-20	-0,5%	2,6%	0,3%	0,0%
BC	Industrie/Delfstoffenwinning	16.040	730	4,7%	11,2%	2,2%	0,1%
DE	Nutsbedrijven	610	-30	-5,2%	0,4%	-8,5%	-0,9%
F	Bouwnijverheid	10.670	760	7,7%	7,4%	1,7%	1,4%
GA	Groothandel	11.560	290	2,6%	8,0%	-1,3%	2,0%
GB	Detailhandel/autohandel	16.410	390	2,4%	11,4%	0,5%	0,0%
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	10.530	-20	-0,2%	7,3%	-3,9%	0,2%
I	Horeca	6.210	310	5,2%	4,3%	1,8%	-0,5%
K	Financiële instellingen	2.130	-260	-11,0%	1,5%	-7,8%	0,1%
LN	Zakelijke dienstverlening	23.740	1.520	6,8%	16,5%	2,7%	2,1%
O	Openbaar bestuur	4.840	-80	-1,5%	3,4%	-1,3%	-1,4%
P	Onderwijs	13.310	390	3,0%	9,3%	0,1%	2,2%
Q	Gezondheidszorg	18.720	510	2,8%	13,0%	-0,2%	-4,7%
RS	Overige dienstverlening	5.240	-40	-0,7%	3,6%	-2,0%	-0,6%
	Alle sectoren	**143.750**	**4.460**	**3,2%**	**100,0%**	**0,4%**	**16,3%**

Opvallende zaken in de sectorstructuur zijn de hoge aandelen van het onderwijs, zakelijke dienstverlening en groothandel en het lage aandeel gezondheidszorg.

3.6 Noord Veluwe

Op de Noord Veluwe is het ontwikkelingsbeeld wat wisselvallig geweest. Een aantal jaren was de ontwikkeling net wat gunstiger dan gemiddeld. De groei heeft het afgelopen jaar (+2,4%) echter net onder het Gelderse gemiddelde gelegen. Hierdoor is het indexcijfer uitgekomen op 105,9, maar net iets onder de 106,0 voor Gelderland.

Grafiek 3.6
Indexcijfer Noord Veluwe en Gelderland (2010 = 100)

Het afgelopen jaar kwamen er vooral banen bij in de bouw (+540), gezondheidszorg (+440) en de zakelijke dienstverlening (+410). De bouw lijkt daarmee een inhaalslag te maken. Was de industrie vorig jaar nog goed voor ruim 400 nieuw banen, dit jaar gingen er 120 banen verloren. Het banenverlies bij de overheid (-140) is net als vorig jaar geheel toe te schrijven aan ontwikkelingen bij defensie. De sectorstructuur op de Noord Veluwe wijkt niet sterk af van die van Gelderland. De zakelijke dienstverlening is wat minder aanwezig, terwijl de bouw juist meer vertegenwoordigd is.

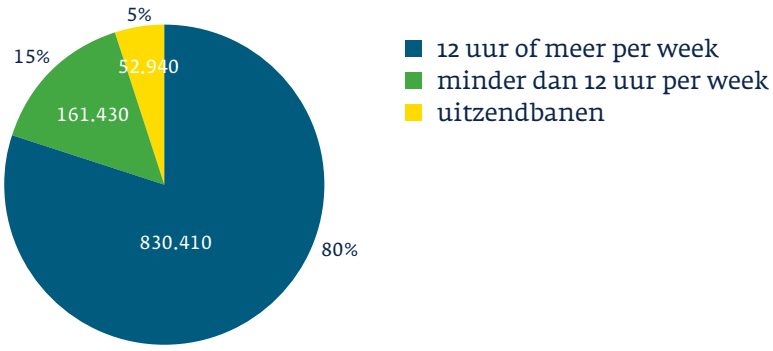
Ontwikkeling banen regio Noord Veluwe

Sector		Banen 2019	Ontwikkeling absoluut 2018-2019	in % 2018-2019	Sector-aandeel	Verschil t.o.v. Gelderland Groei	Verschil t.o.v. Afwijking sector-aandeel
A	Landbouw/Visserij	2.230	40	1,9%	2,4%	2,7%	-0,2%
BC	Industrie/Delfstoffenwinning	11.380	-120	-1,0%	12,2%	-3,5%	1,2%
DE	Nutsbedrijven	250	10	2,9%	0,3%	-0,5%	-1,0%
F	Bouwnijverheid	9.140	540	6,3%	9,8%	0,3%	3,8%
GA	Groothandel	4.860	210	4,4%	5,2%	0,5%	-0,8%
GB	Detailhandel/autohandel	12.630	320	2,6%	13,5%	0,7%	2,1%
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	4.750	120	2,6%	5,1%	-1,1%	-2,0%
I	Horeca	5.420	220	4,1%	5,8%	0,7%	0,9%
K	Financiële instellingen	730	-30	-3,7%	0,8%	-0,6%	-0,6%
LN	Zakelijke dienstverlening	10.470	410	4,1%	11,2%	0,0%	-3,2%
O	Openbaar bestuur	4.920	-140	-2,7%	5,3%	-2,5%	0,5%
P	Onderwijs	5.350	140	2,7%	5,7%	-0,2%	-1,3%
Q	Gezondheidszorg	17.140	440	2,6%	18,4%	-0,4%	0,6%
RS	Overige dienstverlening	4.050	30	0,6%	4,3%	-0,7%	0,1%
	Alle sectoren	**93.310**	**2.190**	**2,4%**	**100,0%**	**-0,4%**	**18,4%**

4 Type baan

De gegevens in deze rapportage over banen hebben betrekking op alle banen. Bij de registratie van de aantallen banen wordt onderscheid gemaakt tussen grote banen (12 uur en meer), kleine banen (minder dan 12 uur) en uitzendbanen. In 2019 betreft 80% van alle banen reguliere banen van 12 uur of meer. Het aandeel banen minder dan 12 uur ligt op 15%. Het gebruik van uitzendarbeid ligt met 52.940 banen op 5,1% en is daarmee ten opzichte van vorig jaar toegenomen met 0,2%-punt. In 2010 was dat aandeel nog 3,5%. In absolute termen groeide het aantal uitzendbanen van 34.360 in 2010 tot 52.940 in 2019 (+18.580).

Grafiek 4.1
Banen naar type dienstverband

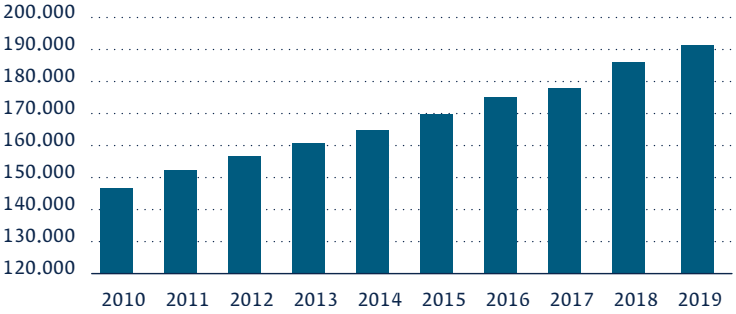
Het afgelopen jaar is de banengroei vooral tot stand gekomen door toename van het aantal grote banen (>=12 uur). Opmerkelijk is de groei van het aantal kleine banen; vorig jaar was hier juist een afname geteld. Daarbij valt ook de toename bij de detailhandel op. Hier lijkt ook deels sprake van een verschuiving van grote naar kleine banen.

Ontwikkeling aantal banen naar type 2018-2019

Sector		Grote banen	Kleine banen	Uitzend-banen	Alle banen
A	Landbouw/Visserij	-200	0	-10	-220
BC	Industrie/Delfstoffenwinning	2.410	20	430	2.860
DE	Nutsbedrijven	50	40	360	440
F	Bouwnijverheid	2.660	220	670	3.540
GA	Groothandel	1.670	250	440	2.360
GB	Detailhandel/autohandel	-310	2.380	170	2.240
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	2.040	340	260	2.640
I	Horeca	950	620	120	1.680
K	Financiële instellingen	-300	20	-190	-470
LN	Zakelijke dienstverlening	4.040	1.210	660	5.900
O	Openbaar bestuur	140	-90	-150	-100
P	Onderwijs	2.040	200	-160	2.070
Q	Gezondheidszorg	3.870	1.140	360	5.360
RS	Overige dienstverlening	220	450	-110	560
	Alle sectoren	**19.250**	**6.780**	**2.840**	**28.870**

5 Bedrijven[3]

Grafiek 5.1
Aantal bedrijven Gelderland

Het aantal bedrijven blijft snel groeien. Werden er vorig jaar ongeveer 7.670 nieuwe bedrijven geteld (netto toename), dit jaar waren dat er weer 6.840. Daarmee herbergt Gelderland inmiddels 191.790 bedrijven. 20 jaar geleden waren dat er nog slechts 105.890.

Ontwikkeling aantal bedrijven naar sector

		1999	2018	2019	Ontwikkeling totaal 2018-2019	Waarvan eenpitter 2018-2019
A	Landbouw/Visserij	15.610	10.680	10.600	-80	230
BC	Industrie/Delfstoffenwinning	6.530	8.260	8.490	220	290
DE	Nutsbedrijven	240	390	400	10	20
F	Bouwnijverheid	7.760	18.950	19.960	1.010	1.080
GA	Groothandel	8.350	9.080	9.040	-40	100
GB	Detailhandel/autohandel	17.680	21.220	21.580	360	780
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	5.860	12.350	12.850	500	630
I	Horeca	5.130	6.240	6.390	150	240
K	Financiële instellingen	2.280	1.360	1.380	20	30
LN	Zakelijke dienstverlening	16.900	43.870	45.820	1.960	1.930
O	Openbaar bestuur	610	400	400	-10	0
P	Onderwijs	3.750	10.510	11.360	850	550
Q	Gezondheidszorg	6.510	21.450	22.730	1.280	1.220
RS	Overige dienstverlening	8.680	20.200	20.810	610	640
	Alle sectoren	**105.890**	**184.950**	**191.790**	**6.840**	**7.740**

3 (In deze rapportage wordt overwegend gesproken over bedrijven. De PWE telt in feite echter vestigingen; locaties waar of van waaruit gewerkt wordt. Omdat sommige bedrijven uit meerdere vestigingen bestaan zal het aantal bedrijven/organisaties wat kleiner zijn.)

De toename van het aantal bedrijven was vooral te vinden bij de zakelijke dienstverlening (+1.960), gezondheidszorg (+1.280) en de bouw (+1.010). Wordt gekeken naar de bedrijfsgrootte dan valt op dat de groei geheel wordt bepaald door de ontwikkelingen bij de eenmansbedrijven. Het afgelopen jaar kwamen er 7.740 eenmansbedrijven bij, wat dan ook betekent dat het aantal overige bedrijven met bijna 900 is afgenomen.

Ook bezien over de afgelopen 20 jaar was de zakelijke dienstverlening verantwoordelijk voor de meeste nieuwe bedrijven (+28.920). Daarnaast kwamen er veel nieuwe bedrijven in de gezondheidszorg (+16.220) , overige dienstverlening (+12.130) en de bouw (+12.200). In de landbouw verdwenen ruim 5.000 bedrijven.

Ontwikkeling bedrijven en banen bij eenmansbedrijven en overige bedrijven

	1999	2009	2019	Toename 1999-2019
Bedrijven				
Eenmansbedrijven	36.980	77.820	132.320	95.340
Overige bedrijven	68.910	65.530	59.470	-9.440
Alle bedrijven	105.890	141.350	191.790	85.900
Aandeel eenmansbedrijven	34,9%	55,1%	69,0%	
Banen				
Eenmansbedrijven	36.980	77.820	132.320	95.340
Overige bedrijven	833.540	907.730	912.460	78.920
Alle bedrijven	870.520	985.810	1.044.780	174.260
Aandeel banen van eenmansbedrijven	4,2%	7,9%	12,7%	

De eenmansbedrijven maken inmiddels 69% uit van de bedrijvenpopulatie. In termen van banen is de bijdrage van bijna 13% een stuk bescheidener. De afgelopen 20 jaren kwamen er ruim 95.000 eenmansbedrijven bij, goed voor evenzoveel banen. Het aantal overige bedrijven nam met bijna 9.500 af maar de resterende bedrijven waren wel goed voor 79.000 extra banen. Het gemiddelde aantal banen per (niet eenmans-) bedrijf is daarmee toegenomen van 12,1 naar 15,3.

6 Bedrijventerreinen

Gelderland kent momenteel ca. 460 bedrijventerreinen[4]) waar bedrijven zijn gevestigd. In totaal gaat het om 10.466 ha. bruto (totaal oppervlak van de terreinen) waarvan 8.546 ha. netto beschikbaar is voor bedrijven. Er was 7.868 ha. al uitgegeven aan bedrijven. Op deze terreinen zijn 19.580 bedrijven gevestigd, goed voor 341.750 banen.

Banen op bedrijventerreinen, sectorstructuur 2019

Sector		Banen 2019	Delen op terreinen	Structuur terreinen	Structuur elders
A	Landbouw/Visserij	1.520	5,6%	0,4%	3,6%
BC	Industrie/Delfstoffenwinning	89.170	77,3%	26,1%	3,7%
DE	Nutsbedrijven	7.280	53,7%	2,1%	0,9%
F	Bouwnijverheid	30.500	48,4%	8,9%	4,6%
GA	Groothandel	48.040	75,9%	14,1%	2,2%
GB	Detailhandel/autohandel	28.030	23,4%	8,2%	13,0%
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	45.820	61,8%	13,4%	4,0%
I	Horeca	2.520	5,0%	0,7%	6,9%
K	Financiële instellingen	6.540	44,9%	1,9%	1,1%
LN	Zakelijke dienstverlening	58.580	38,9%	17,1%	13,1%
O	Openbaar bestuur	6.230	12,5%	1,8%	6,2%
P	Onderwijs	3.070	4,2%	0,9%	10,0%
Q	Gezondheidszorg	9.280	5,0%	2,7%	25,0%
RS	Overige dienstverlening	5.180	11,7%	1,5%	5,6%
		341.750	**32,7%**	**100,0%**	**100,0%**

Terreinen herbergen 10% van de Gelderse bedrijvigheid en 33% van de werkgelegenheid. Van de industriële werkgelegenheid is 77% te vinden op bedrijventerreinen. Ook groothandel (75%) en vervoer (62%) zijn overwegend gevestigd op bedrijventerreinen. Onderwijs, zorg, horeca en landbouw zijn maar in geringe mate te vinden op terreinen. E.e.a. vertaalt zich ook in de sectorstructuur op terreinen. Meer dan een kwart van het aantal banen op terreinen valt binnen de industrie. Ook de sectoren zakelijke dienstverlening, groothandel en vervoer zijn sterk vertegenwoordigd op terreinen; tezamen vormen deze sectoren 69% van de werkgelegenheid op terreinen.

4 Oppervlaktegegevens komen uit IBIS-Gelderland: www.gelderland.nl/bedrijventerreinen.

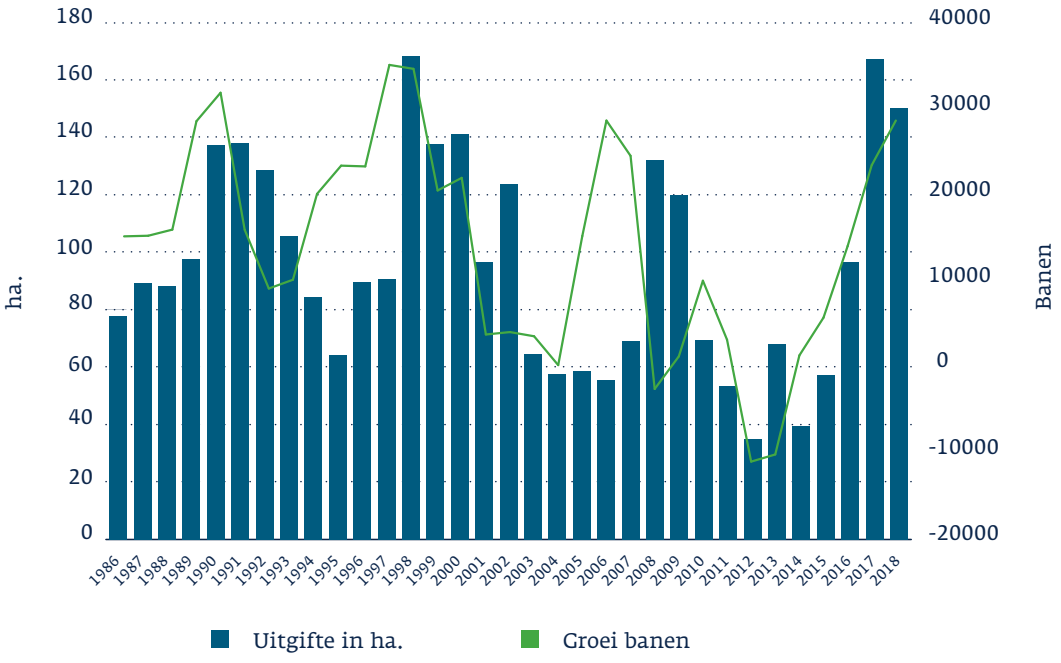
Aandeel banen op terreinen

		1986	2000	2011	2019
12	Cleantech regio	23,5%	30,9%	30,7%	33,1%
13	Achterhoek	25,0%	35,5%	35,5%	36,3%
14	Regio Arnhem-Nijmegen	20,6%	27,1%	26,9%	29,4%
15	Rivierenland	28,9%	36,2%	35,0%	35,9%
16	Food Valley	24,9%	33,3%	33,8%	36,5%
17	Noord Veluwe	24,4%	29,1%	28,1%	31,3%
	Gelderland	**23,4%**	**30,8%**	**30,5%**	**32,7%**

Het belang van vestigingsplaats voor bedrijven (werkgelegenheid) is in de loop van de tijd toegenomen. In de periode 1986-2000 is het aandeel banen op bedrijventerreinen gegroeid van 23,4% naar 30,8%. In de periode daarna, tot 2011 was sprake van een stabilisatie en zelfs lichte afname. Sinds 2011 stijgt het aandeel banen op bedrijventerreinen weer. In regionaal perspectief valt op dat in de Achterhoek, Food Valley en Rivierenland relatief veel werkgelegenheid op terreinen te vinden is, in de regio Arnhem-Nijmegen juist relatief weinig. Dit beeld is in de loop van de tijd nauwelijks gewijzigd.

In de hele periode 1986-2019 is er gemiddeld jaarlijks in Gelderland bijna 100 ha. terrein uitgegeven. Er is wel een enorme spreiding geweest in de uitgifte. In het topjaar (2017) werd maar liefst 170 ha. uitgegeven terwijl in 2012 de uitgifte bleef steken op 36 ha. In de loop van de tijd blijkt de uitgifte van bedrijventerrein aardig in lijn te lopen met de groei van de totale werkgelegenheid. Wel lijkt de uitgifte wat vertraagd te reageren op de groei van de werkgelegenheid.

Uitgifte bedrijventerreinen en groei banen

Het totaal uitgegeven oppervlak aan bedrijventerreinen bedraagt 7.868 ha. Dit betekent dat ongeveer 43 mensen per ha. terrein werkzaam zijn. Hierin blijkt een aanzienlijke spreiding te zitten. Voor de 10 grootste terreinen (in termen van banen) geldt dat het aantal banen/ha veelal aanzienlijk boven het gemiddelde ligt. Met name op IJsseloord II ligt het aantal banen per ha. erg hoog.

Banen, bedrijven en banen/ha voor de 10 grootste terreinen in Gelderland

Terrein	Gemeente	Banen	Bedrijven	Uitgegeven ha.	Banen/ha
Zuid West Poort	Apeldoorn	8.710	210	99,0	88,0
Malkenschoten	Apeldoorn	8.550	180	85,8	99,6
Frankeneng	Ede	7.390	340	103,4	71,4
Centerpoort-Nieuwgraaf	Duiven	6.660	170	73,8	90,2
Verheulsweide	Doetinchem	6.240	300	111,8	55,8
Het Broek	Arnhem	6.030	300	56,1	107,5
Bijsterhuizen (Nijmegen/Wijchen)	Nijmegen/Wijchen	5.480	260	150,8	36,3
Apeldoorn Noord	Apeldoorn	5.360	230	52,2	102,9
IJsseloord II	Arnhem	5.120	170	25,3	202,1
Bedrijventerrein Pavijen I-IV	Culemborg	4.930	270	102,8	48,0

In termen van ha. zijn de terreinen Kellen (Tiel, bruto 218 ha) en Bijsterhuizen (Nijmegen/ Wijchen, bruto 222 ha.) de grootste terreinen. Voor beide terreinen geldt dat er relatief weinig mensen werken. Op Kellen komt het aantal banen per ha. uit op slechts 20,6, op Bijsterhuizen is dat 36,3.

Ook een aantal andere logistieke terreinen zoals Park 15 Overbetuwe (17,6) en EBT1 Montferland (9,4) kennen een laag aantal banen per ha. In bijlage C zijn de cijfers opgenomen van alle terreinen waar momenteel 25 ha. of meer is uitgegeven.

Bijlage A: Ontwikkelingen aantallen banen Gelderland, regio's naar sector[5]

Gelderland, alle banen		2015	2016	2017	2018	2019	Gemiddelde groei 2015-2018	Gemiddelde groei 2018-2019
A	Landbouw/Visserij	27.670	27.700	27.340	27.310	27.090	-0,4%	-0,8%
BC	Industrie/ Delfstoffenwinning	108.200	107.110	109.570	112.480	115.340	1,3%	2,5%
DE	Nutsbedrijven	11.680	11.390	12.370	13.120	13.560	3,9%	3,4%
F	Bouwnijverheid	54.850	55.140	57.200	59.520	63.070	2,8%	6,0%
GA	Groothandel	58.160	58.810	59.200	60.950	63.310	1,6%	3,9%
GB	Detailhandel/ autohandel	113.020	113.170	115.060	117.350	119.590	1,3%	1,9%
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	67.150	67.770	68.430	71.540	74.180	2,1%	3,7%
I	Horeca	44.720	46.410	47.440	49.030	50.710	3,1%	3,4%
K	Financiële instellingen	17.880	16.140	15.610	15.040	14.570	-5,6%	-3,1%
LN	Zakelijke dienstverlening	135.760	138.230	141.000	144.620	150.520	2,1%	4,1%
O	Openbaar bestuur	50.250	49.710	49.800	49.870	49.770	-0,3%	-0,2%
P	Onderwijs	68.850	69.770	70.140	71.450	73.520	1,2%	2,9%
Q	Gezondheidszorg	173.930	175.590	176.490	179.900	185.270	1,1%	3,0%
RS	Overige dienstverlening	41.750	41.880	42.810	43.740	44.290	1,6%	1,3%
	Alle sectoren	**973.850**	**978.820**	**992.450**	**1.015.910**	**1.044.780**	**1,4%**	**2,8%**

5 (Cijfers betreffen alle banen: minder dan 12 uur, 12 uur en meer, uitzendkrachten tenzij anders vermeld. Regionale cijfers hebben alleen betrekking op Gelders grondgebied.)

Gelderland, grote banen		2015	2016	2017	2018	2019	Gemiddelde groei 2015-2018	Gemiddelde groei 2018-2019
A	Landbouw/Visserij	22.820	22.830	22.560	22.490	22.280	-0,5%	-0,9%
BC	Industrie/ Delfstoffenwinning	94.040	91.930	92.820	94.160	96.570	0,0%	2,6%
DE	Nutsbedrijven	9.840	9.420	9.900	10.310	10.360	1,6%	0,5%
F	Bouwnijverheid	49.370	49.430	50.570	52.620	55.280	2,2%	5,1%
GA	Groothandel	50.290	50.740	50.450	51.700	53.370	0,9%	3,2%
GB	Detailhandel/ autohandel	73.530	73.350	72.890	74.660	74.350	0,5%	-0,4%
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	54.090	55.010	55.330	57.950	59.990	2,3%	3,5%
I	Horeca	24.240	25.280	25.870	27.110	28.050	3,8%	3,5%
K	Financiële instellingen	16.620	15.230	14.680	13.950	13.660	-5,7%	-2,1%
LN	Zakelijke dienstverlening	107.470	109.500	112.160	116.730	120.770	2,8%	3,5%
O	Openbaar bestuur	43.820	43.020	42.950	42.820	42.960	-0,8%	0,3%
P	Onderwijs	60.850	60.660	61.190	62.470	64.510	0,9%	3,3%
Q	Gezondheidszorg	143.250	145.540	146.380	149.940	153.800	1,5%	2,6%
RS	Overige dienstverlening	32.370	32.910	33.280	34.250	34.470	1,9%	0,6%
	Alle sectoren	**782.580**	**784.840**	**791.030**	**811.170**	**830.410**	**1,2%**	**2,4%**

Gelderland, kleine banen		2015	2016	2017	2018	2019	Gemiddelde groei 2015-2018	Gemiddelde groei 2018-2019
A	Landbouw/Visserij	3.630	3.650	3.530	3.440	3.440	-1,7%	-0,1%
BC	Industrie/ Delfstoffenwinning	3.890	3.860	3.890	3.900	3.920	0,1%	0,6%
DE	Nutsbedrijven	120	90	160	180	210	15,2%	19,6%
F	Bouwnijverheid	1.940	1.850	1.890	1.970	2.180	0,5%	11,1%
GA	Groothandel	3.580	3.600	3.740	3.910	4.150	2,9%	6,3%
GB	Detailhandel/ autohandel	38.890	39.140	41.260	41.820	44.200	2,4%	5,7%
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	8.980	8.040	7.840	7.710	8.050	-5,0%	4,4%
I	Horeca	19.590	20.090	20.310	20.790	21.410	2,0%	3,0%
K	Financiële instellingen	300	290	300	300	310	-0,9%	5,1%
LN	Zakelijke dienstverlening	24.010	23.940	23.670	22.600	23.810	-2,0%	5,3%
O	Openbaar bestuur	3.330	3.240	3.300	3.480	3.390	1,4%	-2,5%
P	Onderwijs	7.070	8.070	7.970	7.970	8.170	4,1%	2,5%
Q	Gezondheidszorg	29.470	28.720	28.700	28.230	29.370	-1,4%	4,0%
RS	Overige dienstverlening	8.100	7.930	8.330	8.370	8.820	1,1%	5,4%
	Alle sectoren	**152.900**	**152.500**	**154.880**	**154.650**	**161.430**	**0,4%**	**4,4%**

Gelderland, uitzendbanen		2015	2016	2017	2018	2019	Gemiddelde groei 2015-2018	Gemiddelde groei 2018-2019
A	Landbouw/Visserij	1.230	1.220	1.260	1.380	1.370	4,0%	-0,7%
BC	Industrie/ Delfstoffenwinning	10.280	11.320	12.860	14.420	14.850	12,0%	3,0%
DE	Nutsbedrijven	1.730	1.880	2.310	2.630	2.990	15,0%	13,6%
F	Bouwnijverheid	3.550	3.870	4.740	4.940	5.600	11,7%	13,5%
GA	Groothandel	4.280	4.470	5.010	5.340	5.780	7,6%	8,3%
GB	Detailhandel/ autohandel	590	680	900	880	1.040	14,0%	19,2%
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	4.080	4.720	5.260	5.880	6.140	13,0%	4,5%
I	Horeca	890	1.040	1.250	1.140	1.260	8,7%	10,2%
K	Financiële instellingen	950	620	630	790	600	-6,1%	-23,8%
LN	Zakelijke dienstverlening	4.280	4.800	5.180	5.290	5.940	7,3%	12,4%
O	Openbaar bestuur	3.100	3.450	3.560	3.570	3.420	4,8%	-4,1%
P	Onderwijs	930	1.040	970	1.000	840	2,6%	-16,3%
Q	Gezondheidszorg	1.210	1.330	1.410	1.740	2.090	12,9%	20,6%
RS	Overige dienstverlening	1.280	1.040	1.190	1.120	1.000	-4,5%	-10,2%
	Alle sectoren	**38.360**	**41.480**	**46.540**	**50.100**	**52.940**	**9,3%**	**5,7%**

Corop	Veluwe, alle banen	2015	2016	2017	2018	2019	Gemiddelde groei 2015-2018	Gemiddelde groei 2018-2019
A	Landbouw/Visserij	8.150	8.120	8.020	8.050	8.020	-0,4%	-0,3%
BC	Industrie/ Delfstoffenwinning	36.160	37.310	38.420	39.450	40.170	2,9%	1,8%
DE	Nutsbedrijven	1.920	2.000	2.250	2.320	2.260	6,6%	-2,7%
F	Bouwnijverheid	22.410	23.040	24.370	25.300	27.170	4,1%	7,4%
GA	Groothandel	21.150	21.520	21.700	21.950	22.570	1,2%	2,8%
GB	Detailhandel/ autohandel	39.440	39.480	40.180	41.530	42.430	1,7%	2,2%
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	21.010	20.930	21.660	22.190	22.640	1,8%	2,0%
I	Horeca	15.210	15.790	16.340	16.730	17.350	3,2%	3,7%
K	Financiële instellingen	9.600	8.780	8.480	8.080	7.790	-5,6%	-3,6%
LN	Zakelijke dienstverlening	48.980	49.790	51.310	52.400	54.850	2,3%	4,7%
O	Openbaar bestuur	22.480	22.540	22.370	21.940	21.490	-0,8%	-2,0%
P	Onderwijs	23.790	24.130	24.070	24.670	25.660	1,2%	4,0%
Q	Gezondheidszorg	56.530	55.900	54.780	55.910	57.870	-0,4%	3,5%
RS	Overige dienstverlening	14.220	14.240	14.570	14.950	14.820	1,7%	-0,8%
	Alle sectoren	**341.050**	**343.560**	**348.490**	**355.470**	**365.100**	**1,4%**	**2,7%**

Corop	Achterhoek, alle banen	2015	2016	2017	2018	2019	Gemiddelde groei 2015-2018	Gemiddelde groei 2018-2019
A	Landbouw/Visserij	8.850	8.840	8.790	8.770	8.740	-0,3%	-0,3%
BC	Industrie/ Delfstoffenwinning	29.710	30.390	30.750	31.340	32.130	1,8%	2,5%
DE	Nutsbedrijven	1.570	1.580	1.240	1.270	1.300	-6,9%	2,6%
F	Bouwnijverheid	10.410	10.040	10.370	10.640	11.110	0,7%	4,4%
GA	Groothandel	10.540	10.230	10.470	10.900	11.580	1,1%	6,2%
GB	Detailhandel/ autohandel	22.320	22.220	22.710	23.020	23.290	1,0%	1,2%
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	9.220	9.240	9.060	9.380	9.890	0,6%	5,5%
I	Horeca	9.190	9.300	9.430	9.750	10.030	2,0%	2,8%
K	Financiële instellingen	1.790	1.590	1.580	1.530	1.410	-5,1%	-7,6%
LN	Zakelijke dienstverlening	17.260	17.790	17.700	18.210	19.070	1,8%	4,7%
O	Openbaar bestuur	5.950	5.850	5.800	5.920	6.000	-0,2%	1,4%
P	Onderwijs	10.690	10.630	10.460	10.560	10.720	-0,4%	1,5%
Q	Gezondheidszorg	31.130	31.320	31.550	32.720	34.330	1,7%	4,9%
RS	Overige dienstverlening	7.220	7.270	7.470	7.700	7.860	2,2%	2,1%
	Alle sectoren	**175.850**	**176.280**	**177.370**	**181.690**	**187.450**	**1,1%**	**3,2%**

Corop Arnhem-Nijmegen, alle banen		2015	2016	2017	2018	2019	Gemiddelde groei 2015-2018	Gemiddelde groei 2018-2019
A	Landbouw/Visserij	4.310	4.370	4.290	4.230	4.090	-0,6%	-3,4%
BC	Industrie/ Delfstoffenwinning	29.980	26.770	27.530	28.420	29.380	-1,8%	3,4%
DE	Nutsbedrijven	7.120	6.750	7.580	8.220	8.730	4,9%	6,2%
F	Bouwnijverheid	13.930	14.040	14.300	15.190	15.850	2,9%	4,3%
GA	Groothandel	16.530	17.240	16.960	17.600	18.470	2,1%	4,9%
GB	Detailhandel/ autohandel	38.880	38.790	39.290	39.570	40.340	0,6%	2,0%
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	24.640	25.400	25.660	26.860	27.900	2,9%	3,9%
I	Horeca	16.160	17.120	17.390	18.310	18.880	4,3%	3,1%
K	Financiële instellingen	5.490	4.860	4.670	4.610	4.480	-5,7%	-2,9%
LN	Zakelijke dienstverlening	54.500	55.460	56.870	58.450	60.270	2,4%	3,1%
O	Openbaar bestuur	19.040	18.660	18.910	19.260	19.560	0,4%	1,6%
P	Onderwijs	29.050	29.540	30.050	30.480	31.080	1,6%	2,0%
Q	Gezondheidszorg	73.180	75.130	76.430	77.710	79.080	2,0%	1,8%
RS	Overige dienstverlening	15.580	15.640	15.990	16.290	16.710	1,5%	2,6%
	Alle sectoren	**348.380**	**349.770**	**355.920**	**365.190**	**374.790**	**1,6%**	**2,6%**

Corop Zuidwest Gelderland, alle banen		2015	2016	2017	2018	2019	Gemiddelde groei 2015-2018	Gemiddelde groei 2018-2019
A	Landbouw/Visserij	6.360	6.380	6.240	6.260	6.240	-0,6%	-0,3%
BC	Industrie/ Delfstoffenwinning	12.350	12.640	12.880	13.270	13.650	2,4%	2,9%
DE	Nutsbedrijven	1.070	1.070	1.300	1.310	1.270	7,0%	-3,1%
F	Bouwnijverheid	8.090	8.020	8.160	8.390	8.950	1,2%	6,6%
GA	Groothandel	9.930	9.830	10.070	10.510	10.700	1,9%	1,8%
GB	Detailhandel/ autohandel	12.380	12.680	12.880	13.230	13.530	2,2%	2,2%
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	12.280	12.200	12.050	13.120	13.750	2,2%	4,8%
I	Horeca	4.160	4.210	4.280	4.240	4.460	0,7%	5,0%
K	Financiële instellingen	990	910	880	820	880	-6,3%	8,3%
LN	Zakelijke dienstverlening	15.020	15.190	15.130	15.560	16.330	1,2%	5,0%
O	Openbaar bestuur	2.790	2.670	2.730	2.750	2.720	-0,5%	-1,2%
P	Onderwijs	5.320	5.470	5.560	5.740	6.060	2,5%	5,7%
Q	Gezondheidszorg	13.080	13.240	13.740	13.570	14.000	1,2%	3,2%
RS	Overige dienstverlening	4.730	4.730	4.780	4.810	4.910	0,5%	2,1%
	Alle sectoren	**108.560**	**109.220**	**110.680**	**113.570**	**117.440**	**1,5%**	**3,4%**

Clean tech regio, alle banen		2015	2016	2017	2018	2019	Gemiddelde groei 2015-2018	Gemiddelde groei 2018-2019
A	Landbouw/Visserij	4.100	4.070	4.060	4.050	4.010	-0,4%	-0,9%
BC	Industrie/ Delfstoffenwinning	18.050	18.120	18.570	19.480	19.810	2,6%	1,7%
DE	Nutsbedrijven	1.680	1.710	1.650	1.730	1.710	1,0%	-1,1%
F	Bouwnijverheid	7.420	7.740	7.930	8.350	8.970	4,0%	7,4%
GA	Groothandel	8.220	7.810	7.790	7.930	8.180	-1,2%	3,2%
GB	Detailhandel/ autohandel	18.530	18.630	18.950	19.190	19.480	1,2%	1,5%
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	8.420	8.650	8.480	8.790	9.100	1,5%	3,5%
I	Horeca	7.770	7.890	8.070	8.160	8.340	1,6%	2,3%
K	Financiële instellingen	6.100	5.660	5.530	5.430	5.330	-3,8%	-1,8%
LN	Zakelijke dienstverlening	24.700	24.310	24.680	24.630	25.300	-0,1%	2,7%
O	Openbaar bestuur	13.970	14.060	13.810	13.870	13.610	-0,3%	-1,9%
P	Onderwijs	8.710	8.770	8.890	9.170	9.640	1,7%	5,2%
Q	Gezondheidszorg	30.800	30.740	29.850	30.780	31.970	0,0%	3,9%
RS	Overige dienstverlening	7.500	7.460	7.540	7.640	7.560	0,6%	-1,1%
	Alle sectoren	**165.970**	**165.630**	**165.780**	**169.170**	**173.000**	**0,6%**	**2,3%**

Achterhoek, alle banen		2015	2016	2017	2018	2019	Gemiddelde groei 2015-2018	Gemiddelde groei 2018-2019
A	Landbouw/Visserij	6.360	6.350	6.330	6.320	6.280	-0,2%	-0,7%
BC	Industrie/ Delfstoffenwinning	20.830	21.550	21.830	22.170	22.740	2,1%	2,5%
DE	Nutsbedrijven	1.000	1.050	960	980	990	-0,9%	1,2%
F	Bouwnijverheid	7.800	7.450	7.790	7.950	8.280	0,7%	4,1%
GA	Groothandel	7.260	7.510	7.720	8.060	8.590	3,6%	6,6%
GB	Detailhandel/ autohandel	15.040	14.910	15.300	15.470	15.670	0,9%	1,4%
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	5.170	5.110	5.270	5.490	5.680	2,0%	3,5%
I	Horeca	5.700	5.810	5.960	6.240	6.390	3,0%	2,4%
K	Financiële instellingen	1.150	1.040	1.040	990	970	-4,9%	-1,4%
LN	Zakelijke dienstverlening	10.960	11.340	11.660	12.320	12.890	4,0%	4,7%
O	Openbaar bestuur	3.670	3.680	3.610	3.590	3.710	-0,8%	3,3%
P	Onderwijs	7.380	7.300	7.130	7.200	7.320	-0,8%	1,6%
Q	Gezondheidszorg	20.680	20.560	20.500	21.050	22.340	0,6%	6,2%
RS	Overige dienstverlening	4.660	4.760	4.900	5.060	5.210	2,8%	2,9%
	Alle sectoren	**117.660**	**118.400**	**120.000**	**122.880**	**127.050**	**1,5%**	**3,4%**

Arnhem-Nijmegen, alle banen		2015	2016	2017	2018	2019	Gemiddelde groei 2015-2018	Gemiddelde groei 2018-2019
A	Landbouw/Visserij	4.790	4.850	4.770	4.710	4.580	-0,5%	-2,8%
BC	Industrie/ Delfstoffenwinning	32.050	28.930	29.780	30.750	31.710	-1,4%	3,1%
DE	Nutsbedrijven	7.130	6.760	7.580	8.220	8.740	4,9%	6,3%
F	Bouwnijverheid	14.910	15.060	15.380	16.320	17.060	3,1%	4,6%
GA	Groothandel	17.450	18.150	17.880	18.530	19.420	2,0%	4,8%
GB	Detailhandel/ autohandel	40.360	40.250	40.870	41.140	41.880	0,6%	1,8%
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	26.560	27.420	27.760	28.970	30.370	2,9%	4,8%
I	Horeca	17.120	18.070	18.320	19.290	19.900	4,1%	3,2%
K	Financiële instellingen	5.680	4.940	4.720	4.660	4.530	-6,4%	-2,9%
LN	Zakelijke dienstverlening	56.400	57.360	58.450	59.840	61.790	2,0%	3,3%
O	Openbaar bestuur	19.470	19.070	19.280	19.690	19.980	0,4%	1,5%
P	Onderwijs	29.820	30.330	30.790	31.230	31.840	1,5%	2,0%
Q	Gezondheidszorg	74.770	76.670	78.220	79.600	81.100	2,1%	1,9%
RS	Overige dienstverlening	16.190	16.240	16.630	16.940	17.340	1,5%	2,4%
	Alle sectoren	**362.680**	**364.100**	**370.430**	**379.880**	**390.240**	**1,6%**	**2,7%**

Rivierenland, alle banen		2015	2016	2017	2018	2019	Gemiddelde groei 2015-2018	Gemiddelde groei 2018-2019
A	Landbouw/Visserij	6.360	6.380	6.240	6.260	6.240	-0,6%	-0,3%
BC	Industrie/ Delfstoffenwinning	12.350	12.640	12.880	13.270	13.650	2,4%	2,9%
DE	Nutsbedrijven	1.070	1.070	1.300	1.310	1.270	7,0%	-3,1%
F	Bouwnijverheid	8.090	8.020	8.160	8.390	8.950	1,2%	6,6%
GA	Groothandel	9.930	9.830	10.070	10.510	10.700	1,9%	1,8%
GB	Detailhandel/ autohandel	12.380	12.680	12.880	13.230	13.530	2,2%	2,2%
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	12.280	12.200	12.050	13.120	13.750	2,2%	4,8%
I	Horeca	4.160	4.210	4.280	4.240	4.460	0,7%	5,0%
K	Financiële instellingen	990	910	880	820	880	-6,3%	8,3%
LN	Zakelijke dienstverlening	15.020	15.190	15.130	15.560	16.330	1,2%	5,0%
O	Openbaar bestuur	2.790	2.670	2.730	2.750	2.720	-0,5%	-1,2%
P	Onderwijs	5.320	5.470	5.560	5.740	6.060	2,5%	5,7%
Q	Gezondheidszorg	13.080	13.240	13.740	13.570	14.000	1,2%	3,2%
RS	Overige dienstverlening	4.730	4.730	4.780	4.810	4.910	0,5%	2,1%
	Alle sectoren	**108.560**	**109.220**	**110.680**	**113.570**	**117.440**	**1,5%**	**3,4%**

Food Valley, alle banen		2015	2016	2017	2018	2019	Gemiddelde groei 2015-2018	Gemiddelde groei 2018-2019
A	Landbouw/Visserij	3.800	3.800	3.720	3.780	3.760	-0,2%	-0,5%
BC	Industrie/ Delfstoffenwinning	14.420	14.920	15.470	15.320	16.040	2,0%	4,7%
DE	Nutsbedrijven	540	560	620	640	610	6,1%	-5,2%
F	Bouwnijverheid	8.560	8.580	9.290	9.910	10.670	5,0%	7,7%
GA	Groothandel	11.100	11.050	11.260	11.260	11.560	0,5%	2,6%
GB	Detailhandel/ autohandel	15.020	15.070	15.320	16.010	16.410	2,2%	2,4%
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	10.140	9.680	10.370	10.550	10.530	1,3%	-0,2%
I	Horeca	5.170	5.490	5.790	5.900	6.210	4,5%	5,2%
K	Financiële instellingen	3.230	2.840	2.650	2.390	2.130	-9,6%	-11,0%
LN	Zakelijke dienstverlening	20.020	20.920	21.680	22.220	23.740	3,5%	6,8%
O	Openbaar bestuur	4.620	4.560	4.900	4.920	4.840	2,1%	-1,5%
P	Onderwijs	12.490	12.630	12.650	12.910	13.310	1,1%	3,0%
Q	Gezondheidszorg	17.390	17.800	17.750	18.200	18.720	1,5%	2,8%
RS	Overige dienstverlening	4.780	4.810	5.080	5.280	5.240	3,3%	-0,7%
	Alle sectoren	**131.280**	**132.720**	**136.550**	**139.290**	**143.750**	**2,0%**	**3,2%**

Noord Veluwe, alle banen		2015	2016	2017	2018	2019	Gemiddelde groei 2015-2018	Gemiddelde groei 2018-2019
A	Landbouw/Visserij	2.260	2.260	2.220	2.190	2.230	-1,1%	1,9%
BC	Industrie/ Delfstoffenwinning	10.500	10.950	11.060	11.500	11.380	3,1%	-1,0%
DE	Nutsbedrijven	270	250	250	240	250	-3,0%	2,9%
F	Bouwnijverheid	8.070	8.290	8.670	8.600	9.140	2,2%	6,3%
GA	Groothandel	4.190	4.470	4.480	4.660	4.860	3,6%	4,4%
GB	Detailhandel/ autohandel	11.690	11.650	11.740	12.310	12.630	1,7%	2,6%
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	4.590	4.700	4.500	4.630	4.750	0,3%	2,6%
I	Horeca	4.790	4.940	5.010	5.200	5.420	2,7%	4,1%
K	Financiële instellingen	730	760	790	760	730	1,3%	-3,7%
LN	Zakelijke dienstverlening	8.660	9.100	9.410	10.060	10.470	5,1%	4,1%
O	Openbaar bestuur	5.720	5.660	5.470	5.050	4.920	-4,1%	-2,7%
P	Onderwijs	5.130	5.270	5.120	5.210	5.350	0,5%	2,7%
Q	Gezondheidszorg	17.200	16.580	16.440	16.700	17.140	-1,0%	2,6%
RS	Overige dienstverlening	3.900	3.880	3.890	4.020	4.050	1,0%	0,6%
	Alle sectoren	**87.690**	**88.750**	**89.020**	**91.120**	**93.310**	**1,3%**	**2,4%**

Bijlage B: Ontwikkelingen aantallen banen naar gemeente

Gemeente, alle banen		2015	2016	2017	2018	2019	Gemiddelde groei 2015-2018	Gemiddelde groei 2018-2019
0197	Aalten	9.980	10.190	10.330	10.640	10.990	2,1%	3,3%
0200	Apeldoorn	96.350	96.170	96.470	98.270	100.860	0,7%	2,6%
0202	Arnhem	101.600	100.940	103.130	104.700	107.190	1,0%	2,4%
0203	Barneveld	31.090	31.770	32.830	33.300	34.650	2,3%	4,0%
1945	Berg en Dal	13.260	13.380	13.440	13.480	13.920	0,6%	3,2%
1859	Berkelland	16.630	16.310	16.640	16.650	17.130	0,0%	2,9%
0209	Beuningen	7.870	7.910	8.030	8.230	8.500	1,5%	3,3%
1876	Bronckhorst	13.490	13.590	13.590	14.010	14.510	1,3%	3,6%
0213	Brummen	7.610	7.690	7.860	8.030	8.180	1,8%	1,9%
0214	Buren	8.140	8.160	8.220	8.520	8.820	1,5%	3,5%
0216	Culemborg	12.570	12.810	12.790	12.630	13.060	0,2%	3,4%
0221	Doesburg	3.730	3.520	3.640	3.700	3.820	-0,2%	3,1%
0222	Doetinchem	32.340	32.300	33.060	33.660	34.560	1,3%	2,7%
0225	Druten	7.090	7.160	7.190	7.220	7.390	0,6%	2,4%
0226	Duiven	14.520	15.790	16.460	17.220	17.470	5,8%	1,5%
0228	Ede	55.930	55.980	56.990	57.930	59.400	1,2%	2,5%
0230	Elburg	9.110	9.410	9.510	9.710	10.170	2,2%	4,8%
0232	Epe	12.190	12.520	12.980	13.360	13.480	3,1%	0,9%
0233	Ermelo	13.890	14.090	14.000	13.820	14.170	-0,2%	2,5%
0243	Harderwijk	23.790	23.590	23.100	24.190	24.700	0,6%	2,1%
0244	Hattem	3.880	3.960	4.150	3.890	4.000	0,0%	2,8%
0246	Heerde	6.560	6.630	7.100	7.060	7.080	2,5%	0,3%
0252	Heumen	4.980	4.930	5.080	5.010	5.080	0,2%	1,4%
1705	Lingewaard	15.100	15.040	15.180	15.330	15.640	0,5%	2,0%
0262	Lochem	13.900	13.700	13.820	14.320	14.900	1,0%	4,0%
0263	Maasdriel	10.110	10.250	10.270	10.710	11.070	2,0%	3,3%
1955	Montferland	14.300	14.330	14.510	14.700	15.440	0,9%	5,1%
1740	Neder-Betuwe	9.750	9.930	10.550	10.940	11.650	3,9%	6,5%
0267	Nijkerk	19.980	20.360	21.410	22.250	23.270	3,7%	4,6%
0268	Nijmegen	97.540	96.830	97.870	101.240	103.700	1,2%	2,4%
0302	Nunspeet	12.830	13.240	13.260	13.970	14.300	2,9%	2,4%
0269	Oldebroek	8.350	8.430	8.460	8.660	8.680	1,2%	0,2%
1586	Oost Gelre	15.630	16.020	16.210	16.930	17.740	2,7%	4,8%
1509	Oude IJsselstreek	16.420	16.840	16.890	17.670	18.580	2,5%	5,1%
1734	Overbetuwe	18.950	19.600	20.220	21.320	22.450	4,0%	5,3%
0273	Putten	9.290	9.390	9.450	9.830	10.230	1,9%	4,0%
0274	Renkum	10.840	11.050	11.430	11.480	11.840	1,9%	3,2%
0275	Rheden	15.450	15.270	17.610	18.120	18.220	5,5%	0,5%
0277	Rozendaal	440	460	380	390	400	-4,3%	2,6%

Gemeente, alle banen		2015	2016	2017	2018	2019	Gemiddelde groei 2015-2018	Gemiddelde groei 2018-2019
0279	Scherpenzeel	4.740	4.800	5.060	4.930	4.980	1,3%	0,9%
0281	Tiel	23.030	22.910	23.080	23.280	23.580	0,4%	1,3%
0285	Voorst	13.540	13.400	13.470	13.430	13.700	-0,3%	2,0%
0289	Wageningen	19.540	19.810	20.250	20.880	21.460	2,2%	2,8%
1960	West Betuwe	25.140	25.370	25.520	26.980	27.810	2,4%	3,1%
0668	West Maas en Waal	6.030	6.130	6.460	6.680	6.980	3,5%	4,5%
0293	Westervoort	2.840	2.850	2.910	3.020	3.050	2,1%	1,0%
0296	Wijchen	15.960	16.450	16.530	17.260	18.180	2,6%	5,3%
0294	Winterswijk	13.170	13.150	13.280	13.300	13.540	0,3%	1,7%
0297	Zaltbommel	13.790	13.660	13.780	13.810	14.470	0,1%	4,7%
0299	Zevenaar	18.220	18.610	16.820	17.480	17.960	-1,4%	2,7%
0301	Zutphen	22.370	22.150	21.190	21.770	21.890	-0,9%	0,5%
	Gelderland	973.850	978.820	992.450	1.015.910	1.044.780	1,4%	2,8%

COROP, alle banen								
13	Veluwe	341.050	343.560	348.490	355.470	365.100	1,4%	2,7%
14	Achterhoek	175.850	176.280	177.370	181.690	187.450	1,1%	3,2%
15	Arnhem-Nijmegen	348.380	349.770	355.920	365.190	374.790	1,6%	2,6%
16	Zuidwest-Gelderland	108.560	109.220	110.680	113.570	117.440	1,5%	3,4%
	Gelderland	973.850	978.820	992.450	1.015.910	1.044.780	1,4%	2,8%

Regio, alle banen								
12	Cleantech regio	165.970	165.630	165.780	169.170	173.000	0,6%	2,3%
13	Achterhoek	117.660	118.400	120.000	122.880	127.050	1,5%	3,4%
14	Arnhem-Nijmegen	362.680	364.100	370.430	379.880	390.240	1,6%	2,7%
15	Rivierenland	108.560	109.220	110.680	113.570	117.440	1,5%	3,4%
16	Food Valley	131.280	132.720	136.550	139.290	143.750	2,0%	3,2%
17	Noord Veluwe	87.690	88.750	89.020	91.120	93.310	1,3%	2,4%
	Gelderland	973.850	978.820	992.450	1.015.910	1.044.780	1,4%	2,8%

Bijlage C: Overzicht banen, bedrijven en bedrijventerreinen waar 25ha of meer is uitgegeven

Terrein	gemeente	banen	bedrijven	netto ha.	uitgegeven ha.	banen/ha
Kellen	Tiel	3.790	280	183,9	180,1	21,0
Bijsterhuizen (Nijmegen/ Wijchen)	Wijchen	5.480	260	164,0	150,8	36,3
De Mars	Zutphen	4.060	250	146,6	135,0	30,1
Wijchen Oost	Wijchen	4.550	460	132,0	132,0	34,5
Harselaar	Barneveld	4.610	190	115,7	115,7	39,8
Verheulsweide	Nijmegen/ Wijchen	6.240	300	118,0	111,8	55,8
Frankeneng	Ede	7.390	340	103,4	103,4	71,4
Bedrijventerrein Pavijen I-IV	Culemborg	4.930	270	102,8	102,8	48,0
Bedrijvenpark Medel Rivierenland	Tiel	2.830	90	113,9	102,0	27,7
Zuid West Poort	Apeldoorn	8.710	210	99,0	99,0	88,0
Oost-Kanaalhaven	Nijmegen	3.670	150	96,1	93,0	39,4
Malkenschoten	Apeldoorn	8.550	180	85,8	85,8	99,6
West Kanaaldijk	Nijmegen	4.350	230	83,4	83,4	52,2
Lorentz I	Harderwijk	3.380	230	83,3	83,3	40,6
Heestereng	Ede	3.940	210	79,6	79,6	49,6
Arkervaart Oost	Nijkerk	2.380	130	77,8	77,8	30,6
Centerpoort-Nieuwgraaf	Duiven	6.660	170	73,8	73,8	90,2
De Aam	Overbetuwe	4.320	320	80,2	73,4	58,9
't Goor - de Immenhorst	Montferland	3.510	140	68,3	67,8	51,8
Lichtenvoorde De Kamp, de Kamp 1/2/3	Oost Gelre	2.710	120	66,3	66,3	40,9
Ecofactorij	Apeldoorn	1.910	30	78,3	65,4	29,1
Spijksedijk (Tengnagelwaard-Vliegenwaard)	Zevenaar	200	10	63,1	63,1	3,1
Centerpoort Noord	Duiven	3.940	160	61,7	61,7	63,9
Hengelder.	Zevenaar	3.180	140	59,2	59,2	53,7
Eerbeek Zuid	Brummen	1.530	50	59,0	59,0	25,9

Terrein	gemeente	banen	bedrijven	netto ha.	uitgegeven ha.	banen/ha
Rijnpark	Arnhem	4.700	220	62,3	58,9	79,7
Stadhoudersmolen	Apeldoorn	1.990	140	58,0	58,0	34,4
Het Broek	Arnhem	6.030	300	56,5	56,1	107,5
Industrieterrein Veeneslat Zuid	Winterswijk	1.630	100	55,9	55,9	29,1
Arkervaart West	Nijkerk	3.850	190	55,2	54,8	70,2
Winkelsteeg NXP	Nijmegen	4.370	180	59,1	52,9	82,6
Apeldoorn Noord	Apeldoorn	5.360	230	52,2	52,2	102,9
Wijnbergen	Doetinchem	2.880	190	51,1	51,1	56,3
De Rieze (fases I t/m V)	Oude IJsselstreek	1.550	130	53,0	49,4	31,4
Park15	Overbetuwe	860	10	84,4	48,9	17,6
Kruismaten 1/2	Elburg	1.590	100	48,8	48,8	32,6
Kayersmolen Zuid	Apeldoorn	2.620	110	47,2	47,2	55,5
Pannenhuis 1	Lingewaard	1.580	150	46,4	46,4	34,0
Wheemergaarden	Berkelland	1.090	90	45,4	44,1	24,8
7Poort	Zevenaar	720	30	65,5	43,3	16,6
Industrie terrein Westerhout	Druten	810	120	43,3	42,7	19,0
Lorentz II	Harderwijk	3.790	150	43,6	42,7	88,8
t Panhuis	Neder-Betuwe	1.360	60	41,9	41,9	32,5
De Wildeman I	Zaltbommel	1.070	70	46,5	40,8	26,3
Schoenaker	Beuningen	1.620	60	47,6	40,8	39,8
Noord-Kanaalhaven	Nijmegen	50	10	43,1	40,6	1,3
Lichtenhorst	Berkelland	820	20	39,5	39,5	20,8
Parenco	Renkum	370	0	39,0	39,0	9,5
De Huet	Doetinchem	2.250	170	38,5	38,5	58,3
De Grift	Nijmegen	810	70	38,2	38,2	21,3

Terrein	gemeente	banen	bedrijven	netto ha.	uitgegeven ha.	banen/ha
Slimwei	West Betuwe	1.750	90	37,6	37,6	46,4
Hooge Weide III	West Betuwe	980	40	37,0	37,0	26,4
Bonegraaf	Neder-Betuwe	1.360	110	36,8	36,8	36,9
Industrieterrein Veeneslat Noord	Winterswijk	1.250	90	40,4	36,5	34,3
Hofskamp Varsseveld	Oude IJsselstreek	2.100	30	36,3	36,3	57,8
Harselaar Oost	Barneveld	1.400	100	36,0	36,0	38,8
Keppelseweg	Doetinchem	890	80	38,2	36,0	24,8
InnoFase	Duiven	600	10	35,8	35,8	16,9
RBT Laarberg fase 1	Oost Gelre	650	40	37,3	35,8	18,1
De Gentel	West Betuwe	1.250	10	35,3	35,3	35,3
Overberkel	Berkelland	1.180	90	37,5	34,7	34,0
Kievitsmeent	Ede	1.480	60	33,7	33,7	44,1
Kwinkweerd	Lochem	880	30	32,4	32,4	27,2
Hooge Weide I	West Betuwe	990	100	32,2	32,2	30,7
Poort van Midden-Gelderland Noord 1/2/3	Overbetuwe	2.120	70	31,4	31,4	67,4
De Ooijk	Zaltbommel	1.040	80	32,0	31,4	33,0
Winkelsteeg Compaq	Nijmegen	4.360	90	35,2	31,2	139,9
Industrieterrein Leeuwen (Energieweg)	West Maas en Waal	610	60	31,1	31,1	19,7
EBT I	Montferland	290	10	31,1	31,1	9,4
Vlijtseweg	Apeldoorn	490	80	31,0	31,0	15,9
Ede BT A12 Zuid	Ede	1.940	140	32,8	30,8	62,9
Industriepark Kleefse Waard	Arnhem	1.790	70	34,2	30,6	58,5
Dieren Oost	Rheden	1.030	60	32,9	30,4	33,9
Latenstein (Tiel Oost)	Tiel	1.250	130	30,2	30,2	41,4
Harselaar-Zuid	Barneveld	410	10	34,5	30,2	13,7

Terrein	gemeente	banen	bedrijven	netto ha.	uitgegeven ha.	banen/ha
Haveland	Rheden	550	20	29,4	29,4	18,7
Ede BT A12 Noord	Ede	640	20	34,9	28,7	22,4
Veldzicht	Ermelo	1.810	110	28,5	28,5	63,3
Bedrijventerrein Gendt-Bemmel	Lingewaard	540	90	28,2	28,2	19,0
Misterweg	Winterswijk	820	20	27,7	27,7	29,7
Zeiving Zuid	West Betuwe	340	30	27,4	27,4	12,6
Engelenburg	Voorst	3.120	80	29,6	27,4	114,0
Kweekweg	Epe	920	70	26,8	26,8	34,4
Kuipersveld	Apeldoorn	1.970	100	26,8	26,8	73,5
De Kiefte	Berkelland	710	60	29,3	26,6	26,5
Looveer	Lingewaard	480	10	26,3	26,3	18,3
Wapenveld Noord	Heerde	350	10	25,8	25,8	13,7
Poort van Midden-Gelderland Zuid	Overbetuwe	940	110	25,7	25,7	36,6
Kanaal I/II	Rheden	440	40	25,5	25,5	17,3
Eekterveld 1	Epe	840	50	25,4	25,4	32,9
Kayersmolen Noord	Apeldoorn	910	70	25,4	25,4	35,8
IJsseloord II	Arnhem	5.120	170	32,7	25,3	202,1
Bedrijventerreinen	Scherpenzeel	2.260	50	25,2	25,2	89,5
De Valk	Barneveld	1.360	120	25,2	25,2	54,0

Bijlage D: Indeling regio's

Cleantech regio
0200 Apeldoorn
0213 Brummen
0232 Epe
0262 Lochem
0285 Voorst
0301 Zutphen
0197 Aalten

Achterhoek
0222 Doetinchem
0294 Winterswijk
1509 Oude IJsselstreek
1586 Oost Gelre
1859 Berkelland
1876 Bronckhorst

Arnhem-Nijmegen
0202 Arnhem
0209 Beuningen
0221 Doesburg
0225 Druten
0226 Duiven
0252 Heumen
0268 Nijmegen
0274 Renkum
0275 Rheden
0277 Rozendaal
0293 Westervoort
0296 Wijchen
0299 Zevenaar
1705 Lingewaard
1734 Overbetuwe
1945 Berg en Dal
1955 Montferland

Rivierenland
0214 Buren
0216 Culemborg
0263 Maasdriel
0281 Tiel
0297 Zaltbommel
1960 West Betuwe
0668 West Maas en Waal
1740 Neder-Betuwe

Food Valley
0203 Barneveld
0228 Ede
0267 Nijkerk
0279 Scherpenzeel
0289 Wageningen

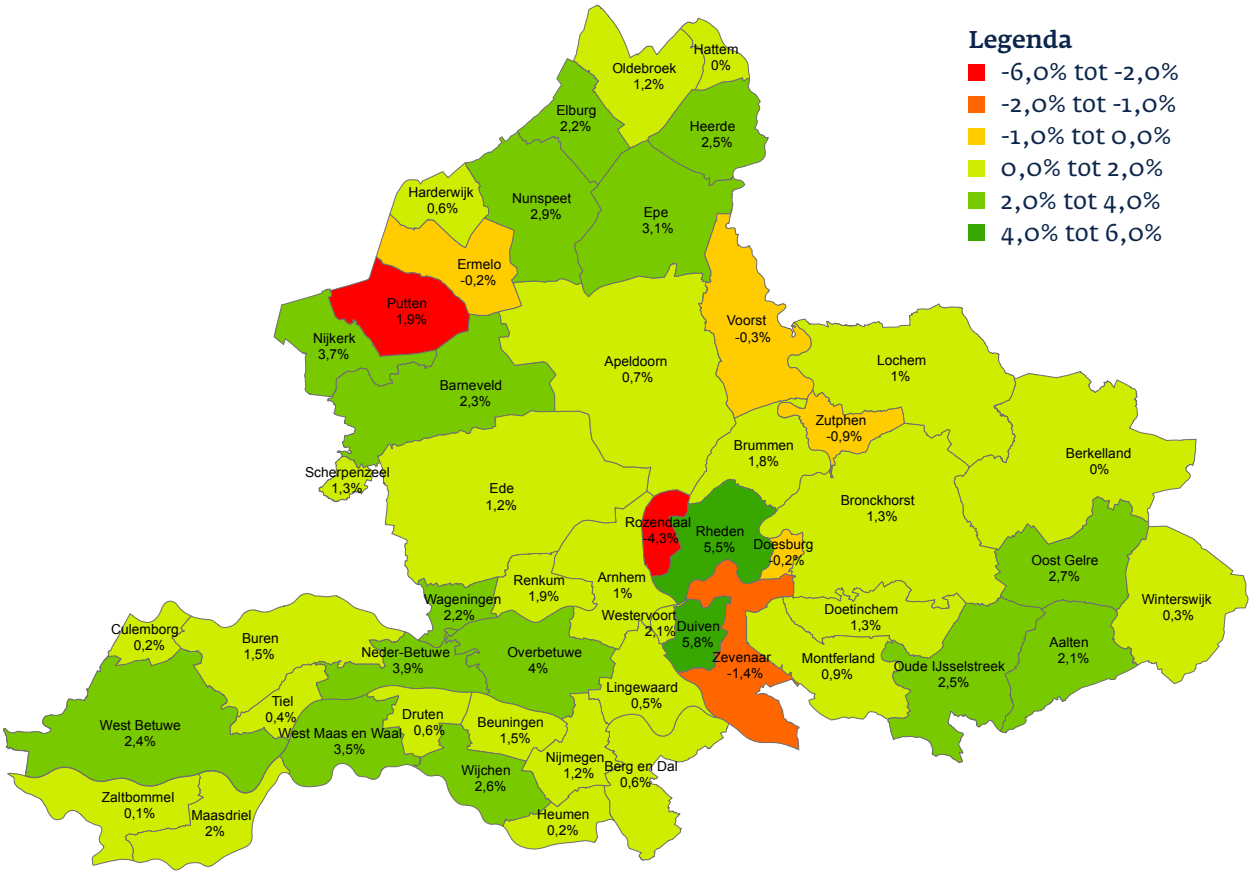
Noord Veluwe
0230 Elburg
0233 Ermelo
0243 Harderwijk
0244 Hattem
0246 Heerde
0269 Oldebroek
0273 Putten
0302 Nunspeet

Noot: de gemeenten Geldermalsen, Neerijnen en Lingewaal zijn sinds 1-1-2019 opgegaan in de nieuwe gemeente West Betuwe.

WGR regio's

Legenda
Achterhoek
Arnhem-Nijmegen
Food Valley
Noord Veluwe
Rivierenland
Stedendriehoek
Hattem
Oldebroek
Elburg
Heerde
Harderwijk
Nunspeet
Epe
Ermelo
Putten
Voorst
Nijkerk
Apeldoorn
Lochem
Barneveld
Zutphen
Brummen
Berkelland
Scherpenzeel
Ede
Bronckhorst
Rozendaal
Rheden
Doesburg
Oost Gelre
Renkum
Arnhem
Wageningen
Winterswijk
Westervoort
Doetinchem
Duiven
Culemborg
Buren
Overbetuwe
Aalten
Neder-Betuwe
Montferland
Zevenaar
Oude IJsselstreek
Lingewaard
Tiel
Druten
West Betuwe
Beuningen
West Maas en Waal
Nijmegen
Berg en Dal
Wijchen
Zaltbommel
Maasdriel
Heumen

Gemiddelde jaarlijkse groei werkgelegenheid 2015 - 2018, in %

Groei werkgelegenheid 2018 - 2019, in %

